

Nedėlinis laikraštis
"LIETUVA"
 Išeina kas penktą dieną, Chicago, Ill.
 Prenumerata ant metų
 Amerikiečiai \$3.00
 Užsieniečiai \$4.00
 "Lietuva" spausdina Kalgas, Konstitucijos ir kitokius dokus lietuviškai, lenkiskai ir angliskai.
 Užsienietis "Lietuvą" reikia draugai ir priesaikioti prieštari. Prieštariai pinigais adresuoti taip:
A. OLSZEWSKI,
 924 33rd St., Chicago, Ill.
 Sub-Station No. 60.



The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
 Published every Friday, at Chicago, Ill.
 Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English.
 Subscription \$2.00 per year.
 All communications must be addressed to:
A. OLSZEWSKI,
 924 33rd St., Chicago, Ill.
 Sub-Station No. 60.

Nr. 44

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 2 Lapkričio (November) 1900 m.

Metas VIII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

Sziaurini Amerika.

Traukiasi toliaus, bet artinasi jau prie galo, kova Amerikos politiskų partijų norinčių savo kandidatus ant augščiausiu uždėję pasodinti. Kita sanvaite bus jau po rinkimų ir kova pasibaigs. Katros partijos kandidatai pereis, sunku dabar įspėti. Kiekviena partija žada laimėti krasztui, jeigu išrinkti jos kandidatus, o prapuli jeigu pereitų prieszininkai. Ištikro wienok tie partijų kandidatai nosuteiks Amerikai ne rojus, ne prapulties. Rodo pačmus waldžią repub'ikonomas ir perwariuos ant prezidento Mc Kinley laikai buwo geresni, bet ir tuos geresnius laikus atgabeneno ne tiek nuopelnai prezidento ir jo szalininkų, kiek sanlygos: menkas uždėjęs Europoj, Indijose ir Australijoje ir pradėtos karės. Jeigu wienok karė pagerino kiek ir darbinį buwį, tai wienok jos kasztus turėjo užmokėti pati Amerikos tauta per padidintus mokesčius. Neuzdėjęs jimas swetur atgabeną gėrą polną Amerikos farmeriams, bet už tai garbė ne priguli Amerikos randui. Pasididino, teisybė, ir iszwėžimas isdirbimų, bet tas pasididinimas ne znaimus; jį wienok galima jau laikyti ties dalies už republikoniskos partijos nuopelną. Ant wisiu wienok pažadėjimų partijų nėra ką pasityti, tu pažadėjimų ne wiena, ne kita ne iszpildys ir per keturias metus ne gali iszpildyti, kadangi ant twirtesnių ir pastowesnių permainingų laikų per mažai.

Ant Filipinų sąjū pasikėlėliai wėl labiaus subruzd. 24d. spalio 60 reitelių 3 regimento ir 23 pekščių liuosnorai susitiko Manilles provincijoj su 400 filipiniskų strielčių ir 1000 apsiginklawusių su teip wadinamais "Balomen". Už gimė smarkus muszi, kuriame amerikonalikos sumuszi, ir turėjo greitai trauktiesi nuo muszio lauko ir Narvican. Wenas amerikonalikos oficerias ir keturi kareiwiai likosi užmuszi, 9 tapo paszauti, o 4 prapulo, taigi turbut pateko į filipiniečių rankas. Filipiniečiams pateko teipposgi 29 arkliai ir keli wežimai su walgio produktais ir amunicija. Skaitliu užmuszių tame susitikime filipiniečių amerikonaliskas raportas paduoda ant 150 žmonių. Tą turbut padarė amerikonaliskas kariaunos wirzinjikas tik ant pasadidimo žartumo, kadangi kiekwienas numano, jog sumuszi ir nuwyti nuo muszio lauko ne gali žinoti, kiek pergalėtojai nužudė sawo žmonių.

Po Looe filipiniečiai, po wadowystė nežinomos tautystės baltweidžio, užpuolė ant dalies amerikonaliskas kariaunos, bet po 2 walandų karszo muszio amerikonaloms puseisekė užpuolimą numuziti.

Netoli Atyat 150 filipiniečių, eanaczių po wadowystė pabėgėlio is amerikonaliskas kariaunos Davido Fagino užpuolė ant amerikonalisko garliawio ir buwo jį suwaldę, bet iszgirdę szuwius toliaus stowinti amerikonaliski kareiwiai atbėgo į pagelbį ir iszliuosawo garliawį nuo iszpėszioms. Wisiar dabar filipiniečiai labiaus subruzd, norėdami parodyti priesz Amerikos prezidento rinkimus, kad nežiurint ant dwiejų metų kowos, amerikonaloms nepasekė ne tik suwaldyti, bet atimti drąsą ir wiltis filipiniečiams.

Karė Chinuose.

Su pritarimu padarytam sutarimui tarp Anglijos su Wokietij

jos kaslink Chinų iki szioł atsilėpė wien Austrija ir Italijs: Amerika, Prancuzijs, Maskolija ir Japonija dar ne dawė sawo atsakymo, bet kaip Wokietijoj tiki, ir szitos wieszpatsystės uesiprieszjs. Sutarimą tų Anglijoj norėjo padaryti gaskdiku kitoms wieszpatsystėms, kad nieks ne drystų kisztiesi su užtarimu už Afrikos burus. Londono laikraszcziai stengėsi iszrodinėti, kad tas sutarimas padarytas priesz Maskoliją ir Prancuziją. Maskoliskij laikraszcziai isz syk tam teiposgi patikėjo ir pradėjo smarkią kową priesz tą sutarimą. Kadangi Wokietijai nėra dabar naudos Chimuose pykties su Maskolija, tai jae randas per sawo tarnaujančius laikraszczius griebsi teisinimosi ir aiszkimimo padaryto su Anglija sutarimo. Pagal tą aiszkimimą pasirodo, kad priesz padarymą sutarimo Wokietija pranesz Maskolijai ir buk toj ant pamatų padaryto sutarimo sutiko, kadangi jis ne padarytas priesz Maskoliją ir jos ne stabdo, jeigu ji užsima nityt sau dabar jos suwaldytą Mandžuriją pasilaikyti. Jeigu, girdi, Wokietija ne butų padariusi sutarimo su Anglija, tai toj butų turėjusi susisrasti su Maskolija ir Anglija butų įkiukytą į Maskolijos wežimą, kadangi ant wedomo suwistowės politikos Chinuose ji buwo per silpna.

Wisi krasztai turinti sawo kariauną Chinuose pawėdė sawo ambasadoriams pradėti tarybas su Chinų randų kaslink susitaikymo ir atlyginimo už nuotrotas, arba reikalauti pirma gwarancijos, kad padarytas sutarimas bus iszpildytas. Apie tai dabar tariasi Chinuose esanti ambasadoriai. Už pamatą taryboms jie priima Prancuzijos užmanymą. Klausymas tik, ar dabartinis Chinų randas turi tiek pajėgų, kad jis galėtų iszpildyti padarytą su juom sutarimą. Jeigu j's ne turi spēkų, tai ne turės jokios wertsės su juom padarytas sutarimas. Zinios talpinamos laikraszcziuose wiena kitai priesztaurauja. Wiena diegros garsina, kad pasikėlimas eina silpnyn, kad neprilankus europiečiams wirszinjakai, o tame ir garsus kun. Tuan, nuo urėdų praszalinti, tai kad jie pats nusizudė, kadangi juos nusprendė buk ant iszwijimo isz Chinų; ant rytojaus wėl praneszja wisi prieszingai: buk Tuan e-gas pietinėse Chinų provincijose, turi daug szalininkų, twirtą kariauną su geriausiais ginklais. Buk j's mēto wisiar sawo atsilėpimus, kuriuose liepia skerti europiečiams ir wisiu krikščionims ir prižada isz Chinų iszwyti europiešką kariauną, kada užstojus žiemai, ne pripratę prie Chinų oro swetimi kareiwiai pradės sirgti ir ne tiks į karę. Per tuos atsilėpimus jis atrado daug pritarčių pietinėse Chinų provincijose. Katros todel isz tų priesztauraujančių wiena kitai žinių yra teisingos, o katros melagingos, sunku supaisyti. Wieni L. kraszcziai garsina, buk ciecorus gauna wis daugiaus pritarėjų ir buk jō itekmė kyla. Kiti wėl garsina, kad Chinai pasidalino į dwi dali: wakariniai Chinai prižada ciecorienės waldžią, o rytiniai ciecorais; pietinėse gi provincijose yra dar partijos, kurios ne pripažįsta nė ciecoraus nė ciecorienės. Kur todel yra teisybė, kas garsina tikrą dalykų stowį Chinuose—ne galima supaisyti. Su wisiu gi waldinjakais Europos wieszpatsystės ne gali wesi tarybų, turi todel palaukti, kol wiskas neiszsiszajskia, iki kol wienas ne paims ant kitų wirszų. Ciecorius, kaip laikraszcziai garsina, ketina sugrįžti į Peking. Kad neugdauti garbės, jeigu jis krei-

piasi su kokių praszymu pas koki nors wieszpąj arba prezidentą, tai galima laukti, kad su tokiu jau praszymu atsiszauks ir pas kitus. Su praszymu pagelbos pries sutaikymo Chinų su kitais krasztais ciecorius atsilėpė jau į Prancuzijos prezidentą, į Anglijos karealieng, Wokiet jos, Maskolijos ir Japonijos ciecorius, į Amerikos prezidentą; o dabar ant galo su tokiu jau praszymu atsilėpė ir prie Italijs karealius, nors Italijs turi Chinuose wos 2000 kareiwų.

Dabar Chinų ciecorius atsilėpė wėl pries maskolisko caro praszymą pagelbos, už ką prasz, kad Maskolija parodytų malonę ir pasilaikytų sau Mandžuriją. Argi todel ne juokingi iszrodo tie Chinų ciecoriaus atsiszaukimai?

13 d. spalio Liwad joj pas maskoliską carą atkako ministeris dwasizsko waldono Tibeto, krasztu mažiausiai pažįstamo, kur europiečiai ne įjileisdawo wisi. Tibetas yra po Chinų wirszinjakyste, yra didesni už Wokietiją, Prancuziją ir Angliją drauge palaiminta. Gal ir szitą krasztą Maskolija priskirs prie sawo waldybų ir tokiu budu prisiartins prie angliskų Indijų. Anglija gana stengėsi iszpilinti sawo itekmę ant Tibeto, bet tas jai ne pasisekė, dabar Maskolija jai užbėgo jau už akių. Taigi isz dabartinis maizitų Chinuose Maskolija daugiaus pelnys ir tai tik per neilaimingą Anglijos pradėtą karę pietinėj Afrikoj, dėl kurios Anglija truksta pajėgų ant priderancio apgyrimo sawo reikalų Chinuose; Afrikoj jį Prancuzija užėmė naujus krasztus wisi ne paisydama, ar tas Anglijai patiks ar ne.

Karė Afrikoj.

Pereitą sanwaite pietinėj Afrikoj anglionus pasiekė keli nepaisiekimai, isz ko matyt, kad burų republika dar ne teip greit anglijonai suwaldę; susirėmimų buwo teiposgi daugiaus, nors ten, kur anglionų buwo daugiaus, jie burus nesusuzdė, bet isz tikro tie, piūtę didenes anglionų pajėgas, pats pasitraukė kitur. Pereitą sanwaite lordas Roberts pranesz, kad burai atsirado wėl aplinžinės miesto Kimberley. Dalsis jų užpuolė ant miesto Jacobs dal, į pietwakarūs nuo Kimberley. Isz syk buwo pagarengę, kad tą miestą burai paėmė, bet paskui užgynė; wisi wienok pats anglijonai pripažino, kad prie to užpuolimo net kelios deszimty anglijonų likosi užmusztų arba paszautų, o keli pateko į nelaiswę.

Oranijos republikoj, nežinia isz kur, atsirado wėl daugiaus ginkluotų burų. Pereitą seredos diena wiena jų dalis užpuolė ant dalies Capo kolonijos milicijonierių ir ant jų wežimų. Anglijonai nužudė terp kitko ir dwi Maximo kanuoli. Butų gal patekė wisių burų nelaiswę, bet atėjo pagelba ir iszliuosawo isz pawojaus, wisiems su pasilikusiems dar jū rankose wežimais pasisekė pabėgti.

Nors didesnė dalis swetmų liuosnorų iszskeliawo isz Afrikos, bet kaip anglijonai garsina, yra po ginklų dar 15000 burų, isz kurių beveik pusė yra Oranijoj. Paskutiniai pasidalinę į mažus po 300 žmonių pulkelius, kurie wienok teip iszskirstyti, kad atsilieka reikalui, gali wisa susijungti į wieną pulką. Wadowu jų yra garsus De Wett. Transwaaliuje wėl atsirado Botha, apie kurį ilgai nieko ne buwo girdėti ir laikraszcziai garsina, buk jis wisi pasitraukė nuo karės wedomo. Dabar didesnė burų pajėgos ant

sirado aplinkinėse Kronstatt ir Betlehem, taigi tuose jau krasztuose, kur jie buwo susirinkę, kad anglijonai pirmą kartą iszwertę į Oraniją ir pawertę jos sostinę miestą Bloemfontein. Argi todel anglijonams reikėtų karę wėl isz naujo wesi?

Lordas Roberts iszleido proklamaciją, kurioje gaskdina burus, kurie ne padės ginklų, kaipo kars nelaiswius iszsluntimu ar ant salos Szv. Helenos, ar ant Ceilon; tiems gi, kurie padės ginklus, daleidžia apsigywenati ant farmų ir toki, pasiūgus kare, galėse pasilikti namieje, kiti gi wisi buę iszwėžti isz Afrikos į kitas swieto szalis į wieskias angliskas waldybas. Atsilėpimas wienok Roberto ne rado atbulio tero burų, jie pasirodė dorizškai augšeziaus stowincziais ne lik už patį lordą, bet už wisi angliską pirandą. Pasiduodanczių už Roberto padėjimus ne atsirado. Peterburgo blaiwystės komitetui ant pastatymo didelio testro pagai. Patsai Roberts 15 d. lapkričio rengiasi apieisti Afriką, kur jis sawo darbais netinkamais, isz cizilizuotam žmogui usterdž sawo kitur užpelnytą garbę. Priesz iszskeliawimą jis dar iszleido proklamaciją priskiriančią į Transwaalių prie angliskų waldybų, kas be pritarimo kitų wieszpatsyzių ne turi nė jokios wertsės.

Prezidentas Krueger ateinanczių sanwaite atkako į Prancuzijos portą Marsiliją. Isz czia kelinijau į Belgiją ir Holandiją; Parizijoj ketina wisi ne sustoti.

Holandija.

Anglija nuo seniai tykojo, kada jai pasiseks paimti wisiu Holandiskas waldybas, ypacz kolonijos Indizsko oceano yra labai didelės wertsės; kolonijos pietinės Afrikos isztikro pateko Anglijai; jį tikėjo, kad tas pats atsitiks ir su kolonijoms Indizsko oceano, kadangi Holandijai—truko galingų užlėrę. Dabar wienok jį wis labiaus susiartina su Wokietija. Jauna Holandijos karealienė Wilhelmina dabar susiziedawo su woksizku Miklemburgo kunigaikszciu. Tas Anglijai labai ne patinka, bet jauna Wilhelmina ant to ne paiso. Holandiečiai teiposgi gobtuwėms karalinės pritarai, kadangi per tai užsiimęs drutesinis ryzis tarp Wokietijos ir Holandijos. Anglija, isz baimės kad nesueryzi su galinga szigdien Wokietija, ne drys užpulti ant neturinečių skaitlingos kariaunos holandiskų kolonijų. Kad tik wienok Wokietija neusimanytu pulkias holandiskas kolonijas sau pasisawinti.

Isz Lietuwos.

Ranka ranką mazgoja.

Caro tarnai ypacz Lietuwos wienas kitą užstoja, wienas kitam padeda, slepia net nusidėjimus, stengiasi wienas kitam žmonių pinigų wartyti į kieszėnį. Wiena atsitikimą patwirtinantį apraszeto maskoliskais laikrasztis "Nediela". Porą metų atgal, dar buwant Wilniaus maskolinio apskriczio wirszinjakų garsiam Sergejewskui, dū Wilniaus mokintojai iszleido nawa pradinę knigėlę waikams skaitymui mokyklose. Nors wisi laikraszcziai jū nupeikė, neuzturtino ir apszwietimo ministerija, bet mokraslinio apskriczio wirszinjakas prišakė wisioms pradinėms mokykloms Lietuwos pasirupinti niekam ne werta kniga ir kad jū besimokinanti waikai pirktų. Pirkinimas traukėsi du metus, taigi kol wisi iszleisti egzempliorų neispirko. Kada tas atsitiko ir užnupirkta knigas pinigai perėjo į

maskolių mokintojų kieszėnį, tų syk mokslinio apskriczio wirszinjakas uždraudė ją wartyti mokyklose, kadangi ji ministerijos ne pripažinta už atskancę. Nors ministerija rado knigę niekam ne werta du metus atgal, bet Wilniaus mokslinio apskriczio wirszinjakas apie tai tytėjo ir priklamatiję, kurioje gaskdina burus, kurie ne padės ginklų, kaipo kars nelaiswius iszsluntimu ar ant salos Szv. Helenos, ar ant Ceilon; tiems gi, kurie padės ginklus, daleidžia apsigywenati ant farmų ir toki, pasiūgus kare, galėse pasilikti namieje, kiti gi wisi buę iszwėžti isz Afrikos į kitas swieto szalis į wieskias angliskas waldybas. Atsilėpimas wienok Roberto ne rado atbulio tero burų, jie pasirodė dorizškai augšeziaus stowincziais ne lik už patį lordą, bet už wisi angliską pirandą. Pasiduodanczių už Roberto padėjimus ne atsirado. Peterburgo blaiwystės komitetui ant pastatymo didelio testro pagai. Patsai Roberts 15 d. lapkričio rengiasi apieisti Afriką, kur jis sawo darbais netinkamais, isz cizilizuotam žmogui usterdž sawo kitur užpelnytą garbę. Priesz iszskeliawimą jis dar iszleido proklamaciją priskiriančią į Transwaalių prie angliskų waldybų, kas be pritarimo kitų wieszpatsyzių ne turi nė jokios wertsės.

Isz Wilniaus.

Ant ateinanczių metų maskoliska iddo ministerija paskyrė ant reikalų patalimo blaiwystės isz wisi 3 milijonus rublių, arba 300,000 rubl. daugiaus negu sziuose metuose. Daugiaus pinigų, nes 300,000 rubl. paskiria Peterburgo blaiwystės komitetui ant pastatymo didelio testro pagai. Patsai Roberts 15 d. lapkričio rengiasi apieisti Afriką, kur jis sawo darbais netinkamais, isz cizilizuotam žmogui usterdž sawo kitur užpelnytą garbę. Priesz iszskeliawimą jis dar iszleido proklamaciją priskiriančią į Transwaalių prie angliskų waldybų, kas be pritarimo kitų wieszpatsyzių ne turi nė jokios wertsės.

4 d. spalio likosi apwogti kun. A. Bartaszewiczus, prabaszzius szwento Baltramiejaus bažnyčioje. Kada kunigas laikė miszias bažnyčioj, į jo gywenimą įskraustė walgiliai. Jie paszlawė sidabrinius, aukseinius daiktus, draugytinius indus ir pinigų isz wisiu apie 5000 rubl. Wagilių iki szioł nesusekė.

Prie Wilniaus neseniai uždėtos muzikos mokyklos dabar tapo parengti ir giedojimo kursai po užsiara buwasios operos giesmininkas Praeger-Mariuos. Szitą mokyklą užlaiko Wilniaus Muzikaliska Draugystė ir jū kas metų platina, prideda naujus kursus. Su laiku gal sulauksime mūsų tēwynės sostinėj pilnos konserwatorijos.

14 diena spalio Wilniuje prasidėjo jomarkas sodų waisiu. Waisiai, atsiusti ant pardawimo isz wisiu Lietuwos, sudėti cirko triboj ant priemieszio Lukiszkių. Gaila, kad waisius suwėd wien dwarai; atgabentų ukininkų wisiu ne matyt.

Nuo 1636m. Wilniuje yra swetimtauczių katalikų draugystė (lietuwiszkos draugystės iki szioł musz tywėnės sostinėj nėra nė jokios) prie Szwentos Onos bažnyčios. Mieris draugystės yra szelpi wisiu gywenanczių miestu wokieczius katalikus. Sanasralinė maskoliska kniga po 2 kap. ant sanwaite jū kasa ir jū kap. ant beturezių. Draugystė užlaiko sawo kasztais prieglaudos namus, į kuriuos priima wisius katalikus paeinanczius isz Lietuwos, ne tik wokieczius. Draugystė turi sawo namus. Prieziuos metuose turėjo jū surinkim: nuo sanarių 168 rubl. 37

kap., randos isz namų 2082 rub. 35 kap., paaukawimų 132 rubl. Iszleidimų turėjo 2249 rubl. 31k. Prieglaudos namuose užlaikė 18 žmonių, o 8 užlaikė duodama pazelpa.

Garsas apie meldimus lietuvių apie lietuwiszką diemwaldystą paduotos wyskupui Zlanawyczui, po kuriais pasirasz 300 Wilniaus lietuvių, pateko jau ir į maskoliskų laikraszczius. Laikrasztis "Južnoje Obozrienije" raszo, jog ant iszpildymo lietuvių praszmo šutiko Lietuwos general-gubernatorius ir Wilniaus gubernatorius, bet wyskupas Zlanawiczus tų atmetė. Tik dabartinis wyskupas Zwierawiczus pranesz lietuvių pilnawalninkui Malinauskui, kad sawo laike lietuwiai gaus sawo kuniga ir bažnyčią lietuwiszkai diemwaldystai. Klausymas tik kada? Gal tasyk, kada wietoj Zwierawicziaus ant dijeceizijos wirszinjakos pateks teisingesnis žmogus? Toki mat tie bažnyčių wirszinjakai weik wisiu! Jie wis laikosi galingų skwerno, o iszpildymas teisingo reikalawimo warguolių jiems mažai rupi. Ir kamgi jiems apie tuos rupinties, jeigu nuo warguolių ne gali laukt didelio pelno, o už jų nuskraudimą galingi užmoka.

Wilniuje, ant ulyczios Pogulianskos likosi parengta dirbtuwė dirbimo kwietkų ir ornamentų isz blėtos ir prie jos mokykla to amato aplinkiniems kaimiečiams.

Mieste pradėjo siausti wieskios limpanczios ligos, labiausai apserga difterija, sziltinėms ir kitokioms ligoms. Miesto ligonitai pilni serganczių, daug reikalaujanczių daktarų pagelbos ne patelpa į ligonbučius dėl stokių wietos. Miestas todel ant priemieszio Lukiszkių atidaro tuomsprinį ligonbutį.

30 d. rugsėjo, už žemę tarp sawų susipyko ukinjakai kaimo Wyžanų, Wilniaus pawietij, Rinkewycziai su kaimynu Kaušzu. Ant kelio tarp Wyžanų ir Poiszlių Rinkewycziai užpuolė ant Kaušo ir teip baisiai jį sumusė, kad tas ant rytojaus pasimirė.

Pirmoje sanwaite rugsėjo mėnesio Wilniaus gubernijoj apsirgo 10365 naminių galwijų, isz ko 78 pastipo. Kiaulių apsirgo 2333, pastipo gi 11. Sibiriszkas maras tarp ragutų galwijų sawczia Trakų ir Dianos pawiecziuose: Trakų pawietij maru apsirgo 11 galwijų, pastipo gi 7.

Pirmoje pusėje rugsėjo mėnesio Wilniaus gub. buwo 34 gaisrai, kurie užgimė: nuo neatsarwatorijos.

12 d. rugsėjo į kaimą Gerulius, Naumiesczio paw., atkako gauja žandarų ir žemskij ir darė kratą pas ukinjaką Motiejų Baltusį. Jieszkojo mat lietuwiszkų knigų ir laikraszczų. Matyt kokio niekzso buwo užskasta. Nors iszjieszkojo wisiu užkampius, iszkratė net szaszlawas, bet nieko ne rado; žmogus dabar džiaugiasi, kad maskoliskai ponpalaikiai blusas wisiu iszskaičio, nes wisiar badinėdami, jas nudurė, o jeigu katra iszliko, tai ir ta, neuzkės-dama maskolių smarwės, iszsi-nezdino kitur.

Isz Borisowo pawieczio, Minsko gub.

Borisowo pawietij paskutiniuose laikuose atsirado kelios didelės molinių puodų dirbtuwės. Daugiaus jū yra kaimie Czer-niawka ir Nowo Borisowe. Kaimie Czerniawka yra 15 dirbtu-

wių. Nowo Borisowe dirba daugiausai czerpes pecziams ir siunczia jas į wisius Maskolijos krasztus.

Neseniai kaimie Czerniawka su-dege didžiausia puodų dirbtuwė Dolgowo. Bėdijugnes padaryta apskaito ant 12000 rubl.

Kaimie Benady, Borisowo pawietij, iszleides 679 rubl. pinigų, rando degtinės parda winėtojas Babko nusizowė. Į tą karčemą mat atkako pinigų peržiūrėtojas Lenskij ir apsinakwojo pas Babko. Tas naktyj isz sweczio kiesziaus iszėmė 3000 rubl. pinigų ir rewolwerį. Pabudęs rytmetij, Lenskij tuoj pasigedo pinigų. Babko pinigų atidawė ir pats iszėję į malkinyczių, isz pawogto rewolwerio nusizowė.

Isz Czausnikų, Witebsko gub.

18 d. rugsėjo Czausnikuose siautė baisus gaisras, kuris iszskaičio didesnę dalį miestelio. Sudėgė 150 namų, 800 žmonių per tai liko be turtų ir be pastogės. Miestelij gyweno daug žemdarbių; daugelio jų sodegė ne tik suwėžti wisiu sziumetiniai jawai, bet ir naminiai galwijai; sawe daug naminių ragutų galwijų, awių ir arklių. Žmonės pasakoją, kad gaisras užgimė nuo padegimo, bet iki szioł nė jokio padegijų pėdsako ne susekė.

Spangas caro garbintojas.

Ant atsibuwusio szj metų Parizijoj sankaikos kongreso, terp wieskų krasztų delegatų ir kalimbetojų, lig Filypas isz kanapių, iszindino ir wienas Lietuwos dwarponis, p. Podbereski. Szitas pabucziai pilni serganczių, daug reikalaujanczių daktarų pagelbos ne patelpa į ligonbučius dėl stokių wietos. Miestas todel ant priemieszio Lukiszkių atidaro tuomsprinį ligonbutį.

Isz Wilniaus gub.

30 d. rugsėjo, už žemę tarp sawų susipyko ukinjakai kaimo Wyžanų, Wilniaus pawietij, Rinkewycziai su kaimynu Kaušzu. Ant kelio tarp Wyžanų ir Poiszlių Rinkewycziai užpuolė ant Kaušo ir teip baisiai jį sumusė, kad tas ant rytojaus pasimirė.

Degtinės prekės.

Nuo pradėtos ateinanczių metų maskoliskas iddo ministeris paskirs wienokias degtinės prekes wiose Maskolijos gubernijose, kur yra jau wiestos monopolijos. Dabar tik perwalyta degtinė kasztuoja wisiu lygiai, taigi 10 rubl. wiedras, prekė gi niekesnė kaip kur yra 7 rubl., kitur gi 8 rubl. už wiedrą. Ant ateinanczių metų prekė 10 rubl. už wiedrą geresnės degtinės pasileika ta pati ir wienokias wiese gubernijose, prekė gi niekesnė bus po 7 rubl. 60 kap. už wiedrą wiose gubernijose, kur yra rando karczemos.

Isz Naumiesczio paw. Suwalkų gub.

12 d. rugsėjo į kaimą Gerulius, Naumiesczio paw., atkako gauja žandarų ir žemskij ir darė kratą pas ukinjaką Motiejų Baltusį. Jieszkojo mat lietuwiszkų knigų ir laikraszczų. Matyt kokio niekzso buwo užskasta. Nors iszjieszkojo wisiu užkampius, iszkratė net szaszlawas, bet nieko ne rado; žmogus dabar džiaugiasi, kad maskoliskai ponpalaikiai blusas wisiu iszskaičio, nes wisiar badinėdami, jas nudurė, o jeigu katra iszliko, tai ir ta, neuzkės-dama maskolių smarwės, iszsi-nezdino kitur.

Prekė pinigų.

Ruskas rublis po.....524c
 Prusiskas markės po.....244c
 Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 30c. ant paczo karsztų.

Isz Amerikos.

Iszmetė in padangės salina.
FORT WAYNE, IND. Nešėdinti piktadariai padėjo dinamitą prie Hickmano salinu miestelyje Mayville. Mena, kad tą padarė pats miestelio gyventojas, kadangi mat jie ne nori, kad čia būtų salinas. Dinamito eksplozija išmetė į padangės visą saliną.

Zingėdai ola

BLAINSTOWN, N. Y. Szulinių kasėjas Fr. Douglas ištyrė 300 pėdų giliai netoli nuo čia esančių o. wadinamą D. viis Wheelwright Shop. Widuryj rado jis gily, kuriame plaukinti žuvis be akių. Ant žemės wolijsi daugybė senų indijonų ginklų ir žmonių kaulų.

Netikri pinigai.

NEW YORK. New York Providence Bank pagraisino, kad mieste atsirado netikros naujos penkių doliarų popierios. Kliše nūmė fotografuškai naujo tikrų, todėl pinigai tie padirbti gerai, sunku labai juos pažinti kad jie yra ne tikri.

Garinio katilo eksplozija.

MINONK, ILL. Kastynėse Chicago ant Minonk Coal & Tile Werks eksplozavė garinis katilas. Masinistas ir du jo pagalbininkai liko sunkiai sužeisti. 280 darbininkų, superintendantas ir kiti kastyčių urėdūnai yra 550 pėdų giliai po žeme ir ne gali išeiti ant paviršiaus.

Dideles vagysta.

NEW YORK. Wienamė isz di. delių czianyszkų bankų susėdė dideles prigawystes, kokias per eiles metų padirbo wienas isz turinčių užsitikėjimą banko urėdūnų Charles Alvord. Ant kiek dabar apskaito, j's praisawino mažiausiai \$700,000 banko pinigų. Darė tą nuo senai, bet turėdamas banko knigas sawo rankose, mokėjo prigawystes per metų eiles užlepti. Kada prigawėjas pabėgo, tą-yk jo szelmystos iszėjo į aikštę. Saėmė jį Bostone.

Užuodino szulini.

PONT DU LAC, WIS. Apsirgo čia wisi sanariai 8 szeimynų, isz wiso kelios deszimtyz žmonių, isz kurių kelios ypatos, kaip twirtina daktaras, turės mirti. Isz tirinėjimų pasirodė, jog wisi apsirgo nuo nuodų, pripiltų į szulinių. Pasrodė, kad į szulinių koki nieksai pripylė karbolinės rugasties. Nežinia jau nē kā mislyti apie tokius nieksus. Laikrascziai nežino nē kaip niekinti Chiniecius, kurie kaip kada, įsiwerkus į jų tėwynę prieszams, užnuodina wandenį szuliniuose. Pont du Lac ne Chinuoce, bet apswieštoje Amerikoje, o čia ant kerzto nuodina wandenį ne ant naikinimo prieszų karės laike, bet ant naikinimo tų paczių sanukėš.

Muszi.

Medwilnės dirbtuvėse Valley Field užgimė darbininkų sztraikai. Kadangi darbininkai užsiliko neramiai, tai čia atsistatė milijai. Wienamė susirėmė, kurį nežinia kada pusę pagindė, 8 kareiviai ir 15 darbininkų liko sužeisti, o tame du kareiviai ir wienas sztraikieris sužeisti mirtinai. Į sztraikį apimtą wietą atsistatė daugias kariaunos.

Didžiausi Amerikos miestai.
Widutinis pasidauginimas gywentojų didesniuose miestuose, kaip pasirodė per paskutinių žmonių suskaitymą, nuo 1890—1900 m. siekė 32,5% (nuo 1889—1890 m. buvo ant 17% didesnis, nes siekė 59,5%). New York gywentojų pasirodė su wirszum 3 milijonai; 2 miestai: Chicago ir Philadelphia turėjo suwirszum 1 milijoną gywentojų, 3 miestuose yra su wirszum po pusę milijono gywentojų, 5 su wirszum 400,000, 8 su wirszum 300,000. Miestų gyl turinčių su wirszum 250,000 gywentojų pasirodė 159.

Aukso szmotas.

NEW YORK. Į czianyszkų Asaj Office ant Wall ulyzoz atsiuntė didžiausią terp iki szil kur nors surastų aukso szmotą. Sziltas swėrė 735 swirus, wertas jis \$154,000. Ant pernezimo jo nuo wėzimo į biurą reikėjo 4 žmonių. Rado gi jį Britizkoj Columbijoj.

Politiszka prigawyste.

NEW YORK. Tuli žemesni politikieriai ir agentai republikonizkos partijos pridirbo daug prigawyszių. Kiek iki szil esėkė, je ant padirbtų jų paczių czekiz iszkaulyjo \$100,000 pinigų; iszlikro wienok prigawystės gal pasirodys dar didesnės, kadangi gal dar ne wisi jų prigauti atsiszaukė.

Nelaimė.

NEW YORK. Ant keifės Greenwich ir Warren ul. aptiekoriszkų ir chemizskų medegų krautwėj Tarrant & Co. atsitiko baisi eksplozija, nuo kurios wisi trioba likosi ant syk uždegta. Kada prie gesinimo subėgo ugnagesiai, atsitiko wiena po kitai dar dvi eksplozijos, kurios žmonės ir namų lubos likosi ant 300 pėdų augstzyn iszmeti. Prie to mažiausiai 150 žmonių tapo užmuzti, t' arba sužeiti.

Wagilniai iszgere užnuodintą pieną.

TARBOTVILLE, PA. 27 d. spalio į wieną didelę groceriją įsi kraustė plėzikai ir iszgėrė pieną, kuris ant tirinėjimų buvo sutaišytas su nuodais arseniku. Nuo to plėzikai turėjo numirti, bet niekur aplinkinėse nerado negywėlių.

Nelaimės ant geležinkelio.

SEATTLE, WASH. Netoli Ballard, iszbėgęs ant paplauto kelio, susidedantis isz 30 wagonų taworinis truks iszszoko isz rėlių ir isz dalies susidaužė. Prie to du trūkio tarnai liko užmuzti, o trys sunkiai apskulti.

APPLETON, WIS. Ant czianyszkio geležinkelio stacijos lokomotywa užbėgo ant stowincio ant szėnių trūkio, kur'uom wadziawo negrų truppa Isham King Erasmus Co. Prie to 17 truppos sanarių tapo sunkiai sužeisti.

JACKSON, WIS. Netoli nuo čia, ant Illinois Central geležinkelio, susimuzė du į prieszingas puses bėgant trūkiai. Prie to trys žmonės liko užmuzti.

WE-T-SUPERIOR, WIS. Netoli nuo čia susimuzė taworinis trūkis su wežanciu darbininkas. Prie to du darbininkai liko užmuzti.

Explozija.

WASHINGTON, D. C. Netoli nuo čia, ant kariaunos szaudymo placiaus Indian Head, nuo nežinomos prieszties atsitiko baisi eksplozija parako krautwėse, eksplozavo 25 tonos parako. Ant kelių mylių aplinkui triobos liko iš pagadytos. Kaip sako, prie to ir 12 darbininkų tapo užmuzti.

Gaisrai.

MONTREAL, CANADA. Užsidėgė čia mažas medinis hotelis ant Archambault Lane. Ugnyj prauzuwo 5 waikų Blanco. Tėwas užtrozskusių dumnose waikų sunkiai apdegė, bet kaip daktarai sprendžia, nuo apdegimų ne numiris; motina apdegė ne pawojingai.

ISZ

Lietuwiszku dirwu.

Parapijiniai waidai ir nesutikimai su kunigais.

Musų parapijiniai waidai teip kaip debesis, ne apsirobeziuoja wiena wietą, bet platinasi, traukia isz wienos wietos į kitą, lyg limpanti liga užkrečia wieną po kitai musų parapijas. Po apsirobeziuszkų Chicago waidų ir pruwų, isz kurių kunigas skundėjas iszėjo tik labiasu purwais apdrėbtas, parapijinių waidų buvo ne mažai: Kun. Masziotas ir Požė net apledo sawo wietas; kun. Ambrazewiczius isz baimės, kad jo neiszwytų, atsėjo pasiduoti parapijonams. Waterburyj kunigelis negalėjo iszduoti rokundu parapijonams isz pinigų. Dabar wėl užgimė smarkesni negu kitar waidai Philadelphia lietuwiszkoj parapijoj. Čia parapijonai net užrakino duris bažnycios, nenorėdami įleisti į sawo bažnycią ne-

užkencziamo geradėjo, kunigas jejo tik su policijos pagelba. Darbar parapijos iszrinktas komitetas apskundė kunigėlį į swietizską sudą. Isz pruwos, ar sziaip ar teip jį pasibaigė, lietuwiai katolikai nesusidrutys tikėjime. Kas swarbiausia, kad wisi t'e waidai kyla už pinigų, kuriuos kunigėliai awinyzios piemeneliai be iszsirokawimo nori waldyti. Kaip gi tie wisi waidai, rodosi musų kunigeliams? Mums rodosi, kad apie jų praszalinimą priderėtų labiaus rupintis musų kunigams, kadangi jie kenkia labiaus geresniems kunigams ir wisi katolikieskam tikėjimui. Tuom tarpu musų duszių ganytojais, kaip Don Quixotai su malonais, kariauja su buddizmu, kurio nieks terp lietuwij ir ne mislyja platinti, apie kurį tiek žmonės iszsziskina, kad žmogus dwasia preina į gwywį ir jame iszbuwa milijonų metų (dėl tikėjimo) į perejimą žmogaus dwasio į gwywį į tą tikintį laimies rasiininkams. Melas, biusis godžia gwywilius negu daugumas nuų kunigėlių sawo brolicus ir penėtojus parapijonus. Toki pamokinimai apie budizmą geri gali būti mažiems waikams, suaugę gi turi ties reikalauti pilnesnio ir iszmintingesnio pamokinimo.

Gal kunigai pasaky, kad waidus kelia tik keli bediewiai, o dori žmonės laikosi wisor su kunigju. Mielai kunigėliai! tokias pasakas galite kalbėti mažiems waikams, kuriuos užgaudina žinia, apie budizmas, kad jų dwasia, pasimirus, pareina į kaulę, bet toks iszteisainimas ne gerai besielganczių kunigų ne gali užgėndi suaugusių ir turinčių akis žmonių, kurie tiek turi suprasti, jog žino, kad wiena pusė, be prisidėjimo kitos, negali waidų sukelti. Jums ne patinka laikrasczij korespondencijos apie peiktinius kunigų pasielgimus, bet laikrasczij priderystė yra apswiesti wias dalis musų gyvenimo, lygiai geras, kaip ir piktas, laikrascziai ne gali tyti apie piktą, jeigu jis kur apsiereizskis, jų priderystė iszwilti į aikštę, kad draugija galėtų piktą iszrapti. Ne laikrasczij kaltė jeigu jie garsina apie peiktinius kunigų pasielgimus, bet paczių kunigų, kurie peiktiniai elgiasi, kurie sawo peiktinu pasielgimu piktina žmonės. Ne walinamaniai ir ne kunigų prėsčiai, jeigu toki yra, yra griautojais tikėjimo, bet nedorai besielgiantieji kunigai, besiwatinanti ne jiems prigulinczius pinigų, o tokių, kaip musų nelaimės, Amerikoje turime daugias negu gerų. Jeigu ne butų piktai daranczių kunigų, jeigu jie būtų tikrais Christaus prisiakymų pildytojais ir walinamaniai nē bediewiai ne rastų šio pasekėjų, kiek jų szpiedinanda. Walinamaniai, bediewiai, kadangi jais jie ne priguli, bet priguli wien tikinti, ką iszskiausi pasirodo jau tas faktas, kad atsiszaukė nuo parapijos dėl ne galėjimo susitaisyti su dwasiszku wadowu, stengiasi tuojuos twerti kita parapija ir istatyi naują bažnycią, nors ir prie senos ne mažai yra pinigų pridėję, mat jie ti ki, jog į naują gaus doręjį ir žmoniszkęj kunigų.

Roda ne musų priderystė buti apgėdijais tikėjimo ir bažnycių ir mes į tuos kunigų waidus su parapijonais nesikiztame, bet kad ant užlaikymo bažnycių ir kunigų eina weik wisi atliekami lietuwiszkos wisuomenės pinigai su ekriauda kitų musų reikalų; kad kunigai wisokiais budais, dėl sawo asabiszkos naudos, stengiasi daborti žmonių saušinį, mišlis ir darbus; kad parapijiniai waidai skirsto lietuwius į nauziszkenczias partijas tarp saws besikaujančias, ant ko susinaudoja weik wisi lietuwij spekos—tai jau tie dalykai ne gal buti laikomi už priwatizskus kunigų ir parapijonų prietikus; jie demoralizuoja, nupuldo lietuwius ir tuomi parapijos stajasi wisuomeniskais. Rupintiesi apie tokius reikalus, stengtiesi ne geras sanlygas pataisyti, juk tai laikrasczij priderystė. Kowoti su kunigija teip sau, dėl kowos—tik todėl kad jį kunigija, mes ne laikome už musų mieri, bet už pareigą

laikome kowoti su paktu nuo kunigų paeinanczių. Kowoje wienok mes ne laikome už tinkanczius ant melagystės paremtus argumentus, tendentizską neuzkanta. Tas niekur neiszduda gerų waisių, ne gali iszduoti tokių ir pasamus. Melagystė žemina lygiai kuniginius kaip ir prijszkuniginius laikraszczius, naikina užsitikėjimą skaitytojų drukuotam žodžiui, taigi iszduoda wisi prijszingus waisius neuzis zu iszduoti pasinaudojanti laukė. Waisius to matome juk ir pas mus: 20 arba 30 metų atgal žmonės laikė wisą, kas yra drukuoto užszwento teisybė; argi ir szpiedin teip yra? Užsitikėjimas drukuotam žodžiui nupulė ir tokiu būdu už kaltes męstanczių męp, sensaciję, reikią kęsti wisiems musų raszems. Už kaltes męstanczių męp ir sensaciję korespondentų reikia kęsti ir musų laikrasczij redakcijoms ir geriausiesiems, teisybę mylinčiams rasiininkams. Melas, tendentizskumas, piaktumas ne gali nieko gero atgabenti, jie atgabena nesuskaitomą blėdį. Tuom tarpu pas mus isz tų negėstingų įnagių pasinaudoja teip kunigai ne tik rasztaose bet ir pamokuluose Diewo namuose, kaip ir kunigų prėsčiai. Jeigu norime sugrąžinti nupulėję garbę musų raszams, iszraukime isz musų tarpo tą piklę; kowokime už principus, už nuomones, už žmonių tiesas, bet kowokime su teisybe. Rada amerikoniški laikrascziai teipogi tankiaus prisilauko mēlo negu teisybės, bet kasgi mus werczi tame sekti amerikony paweiksų, jeigu j's ne geras? Imkimo nuo swetintawezij gęp, o piktą tegul j's pats sau geria. Wiena pusė wienok ir prie geriausiu nury tokiuos reformos ne atliks; ant to reikia, idant wisi paneiktinų męp ir piktumą. Kę pelynysme, jeigu ir daugiasiai mēlo į swietą paleistame, jeigu jau daugumas žmonių ne tikėję, ir pats melo platinanti ant žmonių gedonės ne užsielpyns, bet jeigu j's t' rėjo, tai nužudys. Isz kitos wėl pusės ir tytelimas apie piktus apsiereizskimus, apie skriaudas žmonių tarpui yra blėdingu. Apie piktą kunigų luomoj priderystė patiems kunigams žinoti ir pasirupinti apie iszrowimą piktą, kadangi už darbus wieno arba kelių piktai daranczių, prie solidariškumo wises kunigų luomos, reikia ir geriems kunigams atsakyti. Uždraudimais, kaip daro maskolizski caro tarnai, kalbėti apie peiktinius kunigų darbus, kaip carai, teip ir musų kunigai garbės ne pakels, bet turės wisi lygiai nupulti, taigi ir piktai daranti ir už juos užstojanti ir šepianti piktus darbus. Terp musų kunigų yra net toki weidmainiai, kurie pasielė po kokių pseudonymų per laikraszczius ne pagiria piktai daranczių kunigų, bet už tai laiszuosė ir piktai žeminanczius wisi kunigų besielgiantį sandrągą jį ramina ir net kankintinai ant Diewo garbės wadina. Kę gi mislyti apie tokios doros kunigėlį.

Isz Branford Conn.

Iki szil musų broliai ne labai kuo atsižymėjo ant tautiskos diwos, kadangi mat pas mus ne buvo ragintojų. Girdėdami wienok, kaip kitų wietų lietuwiai deda sawo centus ant wisiokių tautiskų reikalų, czianyszcziai ne norėjo pasilikti užpakaliu ir prisideda su sawo naszės skatikiu prie suszelpimo Lietuwos kankintinių, už darbus ant wisių lietuwij naudos maskolizskų waidų sukizystį į kalėjimus ir isztremtus isz brangios tėwynės į Maskoliją. Sudėjome ant to miegus 8.30. (waidai ir prawdės aukantų ir jų aukos yra ant 3 puslapių. Red.) Garbė už tai Branfordo lietuwiams, kad jie neužmiršta apie besidarbujanczius ant tautos labo ir už tokius darbus nukentėjusius stengiasi sawo aukomis mažinti, kiek galima jų kentėjimus.

Musų broliai pradeda jau sprasti sawo tautizską skirtumą, kelias isz lenkizsko dumblyno, kuriame buvo nugrimzdę. Yra cziar dar wienok gana lenkbernių, koki lietuwystės labiaus neuzkenczi negu pats lenkai. Kada

pradėjome rinkti aukas ant kankintinių naudos, tai tie lenkberniai atstengėsi įkalbėti wisiems, kad isz tų aukų nē jokios naudos ne bus; bet kada tas likosi iszaiszkinta, tikri lietuwiai, iszsiluiosę nuo lenkystės, isz szirdies aukawo, kiek galėjo.

Lietuwiai ne tik prie paktimo aukų ant lietuwiszkos kankintinių patiko lenkų ir lenkbernių neprilankumą, bet tas pasirodo ant kiekwieno žingsnio, kur tik lietuwiai nori pasirodyti kaip atskira tauta. Kada čia susitwėrė lietuwiszka draugystė D. L. K. Wytauto, lenkai ir lenkberniai lietuwiai norejo jį iszgrauti. Jiems ne patiko wardas Lietuwos kunigaiszczio; pakėlė protestą ir reikalawo permainymo wardo. Lietuwiai, nesuprasdami lenkomanų slesty, permėnė wardą ant Draugystės Brolių Lietuwij. Tas lenkams dar labiaus ne patiko ir jie pradėjo sawo tarnus wėl siun dyti ir reikalauti, kad j's iszgrautų lietuwiszka draugystę, atstengėsi įkalbėti, kad katolikizka draugystė negali buti lietuwiszka, kadangi, girdi, lietuwiai būw stambeldžiais (ir lenkai, priesz priėmimą krikscziunybės, buvo teipogi stambeldžiais R. d.). Tępnės traukėsi gana ilgai, lietuwiai mazydami, kad su lenkberniais ne galima susitaisyti, kad jų mieriis yra iszgrauti lietuwiszka draugystę, priwersti buvo wisius lenkbernius iszmeti ir jų ant šisrinkimų ne įleisti. Dabar lietuwiszkoj draugystėj daug ramiaus ir twarka geresnė.

Galima wien džiaugtiesi, kad czianyszkiziai lietuwiai kolias isz ilgo miego, įgauna wis daugias tėwynės meilės ir tautizko supratimo. Tikimės, kad ant to, kę iki szil nuweikė, neapsistos, kę garsia nuolatai pryzskais. Ne užligo gal čia susitwers kuopa "Tęwynės Mylėtojų Dr." Lietuwij yra užtektinai ant swtėrimo ir palaikimo kuopos. Tikimės, kad j's susitwers neuzligo, kadangi ant to reikia wien gero nora. Gaila, kad terp czianyszkų lietuwis ne daug yra skaitanczių gerus lietuwiszkus laikraszczius ir moksizskas knigas. Jeigu jie daugias skaitytų, labiaus apsišzwistų, geriaus suprastų sawo paczių reikalus ir naudą. Tikimės wienok, kad ir ant to ateis neuzligio laikas.

Tautietis.

Isz Lawrence, Mas.

Darbai eina czia prastai. Lietuwij yra diktas burelis, bet terp jų didelės meiles ir wienybės ne matyt. Atsitikus reikalui, labai retų galima patikti toki, kuris sawo wientautį suszelpų, arba buduj tokiu rodą, kaip pridera broliu; greičiau lietuwis gali tikėti rasti pagelbą pas swetintautį negu pas sawąjį. Žinoma, kaip kitur teip ir čia yra wisioki, ne truktas ir čia gerų tautiečių, tik tokių yra mažai, likusi dalis—yra tai szaltasirdžiai, kokiems wargai ir reikalai brolių wisi ne ruošia, tie nesupranta, kad ir juos gali nelaimės ir reikalas patikti, kad jie gali pagelbos reikalauti. Žinoma, tas atszalimas pasina nuo tamsumo, kadangi juo žmogus tamsesnis, juo mažias jaučia artytmo reikalus ir mažias turi artytmo meilės.

Warguolis.

Isz Bostono, Mas.

Bostono ir South Bostono lietuwiai raszosi prie naujai susitwėrusios lietuwiszkos Szwento Petro parapijos ir traukiasi nuo Gričiaus waldomos. Nauja bažnyčia yra statoma ir ant ateinanczių pawasario bus pabaigta. Jeigu mes teip rupinimsės ir laikysimės wienybės kaip iki szil, tai silauksime sawo bažnytėlės, iszsiluiosusime nuo globos isznuodotojo, lupiko žmonių.

Prabaszczius pirminčies musų kasztais užlaikomos parapijos kn. Gričiaus jau septintas metas kaip renka pinigų newa ant statymo bažnycios, o iki szil statymo ne pradėjo, nėra nē bažnycios nē pinigų, nežinia nē kiek jų žmonės ku. Gričiai sukworė. Žmonės kalba, buk jie kunigai sukworė kelis kartus daugias pinigų ne tik negu jis wertas, bet net

negu jis sweria, o wisi žino, kad būwęs lietuwiszki duszių ganytojas sweria ne mažai. Nužudę dwasiszskas wadowas wis dar bando kolekтуoti, bet žmonės, ne matydami nē jokios naudos isz ikisziolizskų aukų, jau daugias jų kunigui ne duoda. Suprato mat žmonės kokius szpoms wasinėja. Perpykęs kunigas, kad mēdiama karwė jau nesiduo da daugias milėti, per sawo pamokslą 21 d. spalio kad keikė, tai keikė sawo geradėjus; szaukė ant jų net perkuno (per wėlasi su tuom atsiliepė, nes jau perkunai pasiilwė). Tokios mat krikscziunizskos meilės pamokinimus suteikia lietuwiams kunigėliai. Jeigu kitų tautų bažnyciose su tokiu pamokslu iszdrystų kunigas atsiliepti, tai pats parapijonai su szluotoms iszwytų toki Christaus ipedijų isz bažnycios keiksmais terezidoms.

Parapijonas.

Isz Lawrence, Mas.

Seniai jau būw garsinta laikrascziuose, jog Lawrence, Mas. susitwėrė lietuwiszka szw. Prancizskaus parapiją. Bet sukos ant pastatymo bažnycios plaukia palengwa, kadangi kaip wisiur teip ir čia, ne esant kunigui, lietuwiai ne nori duoti pinigų. Dargirds apie susitwėrimą parapijos Bostono prabaszczius, kun. Gričius, užsimanė iszgrauti parapiją: atkako pas mus ir nors parapijonai nenorėjo, iszrinko sawo komitetą, bet lietuwiai laikėsi sawojo ir Gričiaus nepripajista. Turime nusiipirke du lotu ir norėjome pradėti statyti bažnytėlę, bet dėl kokių ten prieszsczių pasitrukė senasis komitetas susidedantis isz gerų lietuwij ir wietų pasitrukusio, iszrinko kita. Nors tas naujasis komitetas gana ilgai gwywoja, bet lietuwiai ilgai negalėjo suprasti, kur jis weda lietuwiszkos parapijos reikalus, dabar wienok wisi pamatė, jog jis stengiasi patarnauti lenkams neturintiems spēkų ant pastatymo sawo bažnycios. Neseniai parapija nutarė ant 20 d. spalio surengti balių ir nutarė pagarsinti laikrascziuose. Nors pas mus, apart naujo komiteto, "Saulės" bažnyčia bewel nėra, apie balių pagarsino wien "Saulę". Ne žiurint wienok ant to, ant baliaus susirinko diktai lietuwij ir lietuwaiszių ir gana gražiai linksminosi. Komiteto prezidentas Szukewicz sustabdė muziką ir užsimanė laikyti kalbą, kurioje kalbino lietuwius susidėti su lenkais ir isz wien pastatyti bažnycią: juk, girdi, wisi wienas tikėjimas, tai ir dirbkime isz wien (nabagas mat nē nežino, kad wisiur, kur tik lenkai su lietuwij pagelba pastatė bažnycią, pas kui lietuwius isz parapijos iszwijo, arba teip ekriaudė, kad lietuwiai pats turėjo pasitrukti). Pabaigęs sawo kalbą, pakwietė kitą kalbėtoją, žinomą lenkbernį Norkuną, kaip daug iszmanantį žmogų. Sziltas gi lietuwiszkas iszgamma ir užszirskė ant lietuwiszko susirinkimo lenkizskai, nors ant baliaus buvo tik trys lenkai. Susirinkę lietuwiai pėsistatė, jog yra Broctono lietuwiszkos parapijos prabaszczio; pratarė kelis žodžius į broctonieczius, juos pagirdamas, kad toks mažas burelis atkeliawusij isz tėwynės Lietuwos be dwasiszko wadowo įstengė pastatyti bažnytėlę. Po mišzių pasakė gražų pamokslą. Ant diwmaldytos buvo 230 žmonių, kiti negalėjo ateiti dėl smarkaus lytaus. Tikimės, kad dabar bus geresnė twarka parapijoj, jei parapijonai mokės elgtis su kun. Daugirda.

W. J. Peikon.

Isz Worcester, Mas.
Darbai eina czia prastai, fabriki kiekwieną dieną paleidžia po kelis darbininkus. Yra čia dabar daug darbininkų be darbo; lietuwij yra apie 200 be darbo. Jie wienok nenusimena, nes tiki, kad darbai apsiesto tik tuom tarpu, o po kokių sanwailė arba po dwiejų wėl pradės geriaus dirbti. Ar teip bus, tą pamatysime. Priesz rinkimus paprastai lyčia apstabo darbus; gal ir dabar tik todėl sumazėjo darbai, kad artinasi rinkimai.

Lietuwis.

Nežinia, ar melas?

Chicagoj kunigų išleidžiamas lenkiskas laikraštis "Dziennik Chicagoski", Nr. 254 patalpinio įženginį straipsnį, kuriame be jokio apsiurtojeimo tvirtina, kad tūli Lietuvos seperatistai padavė maskolizkiam randui prazymą, idant katalikiskose bažnyčiose būtų įvesta liturgija lietuviška kalba wietoj lotyniskos. Toliaus laikraštis sako, buk randas su sawo pritarimu perdavė lietuvių prazyma Kauno ir Wilniaus wyskupams, bet tie atsisakė kę nors daryti, kadangi tas prigylus nuo popiežiaus, prie kurio ir kreipėsi tie lietuviški seperatistai; juos parėmė maskoliziskas randas. Teip twirtina Chicagos lenkiskas laikraštis, persergeti tuos niekžus litwomani ir stengiasi išaiskinti jiems pawojų iš izpildymo prazymo: kadangi, girdi, paskui maskolizkos waldžios iszswys ir lietuviškas kalbą iz katalikiškų bažnyčių Lietuwoj ir jos wietoj įwes maskolizką. Nereikalinga roda lietuviams, jos jie nuo Chicagos kunigų lenkiskio laikraszcio wisai ne prazso. Apie patį straipsnį nežinia, ką sakyti: ar remti jį ant nežinios, ar yra tai paprastas melas ant isztiesinimo Wilniaus ir Kauno wyskupų.

Lietuwiui nė seperatistai, nė kitoki nesikreipė į maskolizką randą su prazymu, kad į bažnyčias būtų įvesta lietuviška liturgija, kadangi jie geriaus už redakcija Dzienniko Chicagoski žino, kad tas ne nuo rando bet nuo popiežiaus paeina. Lietuwiui padavė prazymus Wilniaus ir Kauno wyskupams, bet juose reikalauja ne lietuviškos liturgijos, tik giesmių ir pamokslų lietuviškoj kalboj nors wienoj lietuviškoj bažnyčioj Wilniuje, Lietuws sostapiėj, kur ant 18 katalikiskų bažnyčių nėra nė wienos, kur lietuwiui sawo prigimtoj kalboj izgirstų pamokslus arba kur galėtų Diewą garbinti lietuviškais giesmėmis. Wilniuje to weltu meldė to nuo wyskupo Zdanawycziaus ir dartinio Zwierowyczio. Kauno gi wyskupo prazsė tik atkerios parapijos, kuriose parapijoni lietuwiui, o kunigai lenkintojai ne daleidžia nė lietuviškų giesmių, ne sako nė lietuviškų pamokslų. Tokių parapijų yra gana ne tik Wilniaus ir Kauno bet ir Seinų dijecezijoj. Tas buwo pagarsinta ne tik lietuviškuose laikraszciose bet ir maskolizkose. Kunigai lenkintojai gi su pagelba "Dzienniko Chicagoski" norėdė mēkai iszmanantiems skaitytojams įkalbėti wisai ką kitą apie tuos netikusius lietuviškus seperatistus. Ar lietuviška kalba gera ar ne gera liturgijoj, apie tai nėra kalbos, bet nė lietuwiui seperatistai ne reikalauja dar lie-

tuwizkos liturgijos, bet wien lietuviškų pamokslų ir lietuviškų giesmių tose bažnyčiose, kur didesnis dalis parapijoni yra lietuwiui, o wyskupai lenkintojai to pripažinti ne nor.

Wardan teisybės.

Guodotinas Pone!

Tamistos redaguojame laikraszyje "Lietuwoje" Nr. 42, tendenciskame apraszyme Susiwe, seimo, patilio didei netikusi melagystė. Raszėjus korespondencijos, pasislėpus po pseudonymu "Seimo Delegatai", twirtina, buk kunigai wisą cenzurawę ir pawstatę sargus ant durių, buk asz iszrinktas seimo reporteriu prisakę neleisti į saę anglizskų reporterių ir tik kunigams naudingas žinias perleides. Tai yra gryna melagystė, melagystė paleista į swietą žmogaus wienpusio ir pikto walis.

Teisybė, asz su p. Makaucku buwome iszrinkti į presos komitetą, ale jokių cenzurų nemisly daruoti. Rezolucijas seimo, už kurių apdirbimą seimas wienbalsiai man padėkawoję, o ku rias asz apdirbau su p. Mockewiczia, wietinio anglizsko laikraszcio redakcija neapsiėmė patalpioti; nes, esant, per asztriai kritikuoją mes kapitalistus....

Jei neapkenziantis mano ypatus tautieciai, kur NB nedrįsta pas rodyti sawo ypatoje, nori, idant jų užpildinėjimams įtikėtų kas, tūgiu pasako, kas tie per sargai buwę, kunigų pastatyti prie durių ir kokias žinias asz cenzurawę?

Ne pirmas tūi seimas, kas asz buwau iszrinktas į presos komitetą: ant kelių jau seimų tą darbą esu dirbęs, ale turiu pasakyti, jog niekur, kaip Elizabethport'e, nebuwo sunkesnių aplinkybių. Niekur teip sunku nebuwo darsi praszti redakciją, kad atsiųstų sawo reporterius (j wieną redakciją net trizsyk turėjau telefonuoti, kolei prisuntė reporteri, ir tai dar atsisakė talpinti rezolucijas ir žinias apie seimą, kuriuos, anot jo nuomonės, neapkenziančios amerikonišką publiką). Ar gi asz kaltas, ką Elizabeth port'e lietuwiui teip mažai interesojuosi jų sanukėsi anglijonyse? Wela ar mane kaltinti, jog tulas reporteris, norėdamas sensaciją padaryti, isz sawo galwos ką iszmislijo?

Iz ties panašius užmetinėji mus gali daryti tik žmogus piktos walis ir žmogus neapszwietas. O kadangi tokia nelemu užpuldinėjimu mano ypata ans tautietis ar tautieciai norėjo kuobauriausi atjėisti, taigi į aksis jam ar jiems turiu pasakyti, jog tokį darbą laikau už žemą ir paniekiniimo wertą.

Su guodone
Kun. A. Milukas.

Wietines Žinios.

— Pereito utarņko wakare Chicagoj uzkilo audra su perkunija. Teip wela rudenyj perkunijos pasitaiko labai retai.

— Panėdelyj, Coliseum triboj, ant Wabash ul., likosi atida ryta arklių paroda, kuri trauksis per iszėjimą sanwaite. Pėtencyoj bus iszdalintos dowaņas augintojams ir sawinikams geriausj arklių.

— Per wisą pereitą sanwaite Chicagoj užgimė isz wisio 522 waikai, kuriame tai skaitliu buwo 263 wyrizkos ir 253 moterizkos lyties. Mirczių per tą laiką buwo 396, kuriame tai skaitliu buwo 210 wyr szkos ir 186 moterizkos lyties. Daugiausiai žmonų q pasimirė nuo džiowos, nes 14 ypata.

— Pereitos nedelios dieną Chicagos Simano Daukanto Draugystė iszkilmingai apwaiszciojo gimimo ir wardawj dieną garšaus lietuwiško istoriko. Iman czios dalywų apwaiszciojime draugystė marszawo su muzika kelioms alyczios aplinkinėse lietuviškos bažnyčiose ir nusidėwė į Freieit Turner hallę ant Halsted ul. Czia kalbėtojai laikė patrijotizskas kalbas. Apwaiszciojime ėmė dalywumą ir juna wardo D-ro Kudirkos Giedrij Draugystė. Jos dainos susirinkučiems labai patiko. Po tam buwo balius ir szokiai. Susirinkę gražiai linksminosi. Žmonų į saę susirinko nė mažai.

Draugysziu Reikalai

Chicago, Dr-te Sz. Kazimiero tures sawo metini balis nedėlio 11 lapkricio, saulej Pulaskio, 800 S. Ashland ave. tarp 17 ir 18 ul. Praszdes 8 wal. wakare. Įzengs wyrys 25c. Moterims ir merginoms dykal. Wisus lietuwiui ir lietuwaites kwieciza atsilankyti.

Dr-te Sz. Kazimiero. Brooklyn, N. Y. Dr-te "Lietuwa Sun" tures sawo susirinkima subatoj, 3 lapkricio, 730 wal. wakare, saulej po nr. 73 Grand st., ant kurio bus gultiniai apkalbėta rengiama konstitucija ir kiti svarbūs reikalai. Todel wisi sanariai teiksia butinai pributi.

A. Lesniewskis, sek. 27 E. 3rd st. New York, N. Y.

Atsiszaukimas. Kurie laike sawo priszazstę prie "Susiwe. L. Laiswamanti Amerikoje" nepadauwe sawo adresu, teiksia tokius priszusti, nes jie yra reikaligai. Siunkite juos ant adresu: Susiwe. L. L. Amer. 73 Grand st. Brooklyn, N. Y., nes toje wietoje 4 d. lapkricio bus susirinkimas.

J. Naujokas, sek. Boston, Mass. Latwju Dr-te tures sawo dideli balis, czetwerto 22 lapkricio, ant Deacon sales, 1651 Washington st., Bostone. Praszdes 8 wal. wakare. Įzengs wyrys su motere \$1.00. Wisus lietuwiui kalpo sanbrolius szirdingai kwieciza atsilankyti.

Komitetas. Chicago, Dr-te Panu Sz. Marijo Razczewos laikys susirinkima nedėlio, 4 lapkricio, tuojau po 13 wal. widurdienio po nr. 324 W. 18th st., ant kurio wisas draugas ir norincius priszazstyti kwieciza pributi.

Chicago, Dr-te Panu Sz. M. P. R. Pasilinksiminio Kilubas tures sawo menesini susirinkima nedėlio, 4 lapkricio, 1 wal. po pietu, saulej L. Aduko, 2301 Auburn ave., ant kurio wisas sanariis ir norincius priszazstyti kwieciza pributi.

Chicago, Dr-te Liuwosybės laikys sawo menesini susirinkima nedėlio, 4 d. lapkricio, 1 wal. po pietu, saulej J. Petrociaus, 168 W. 19th St., ant kurio wisi sanariiai teiksia pributi. Naujiems įstojimas \$1.00.

Didelis Mass-Mitingas. Chicago, Liet. Republ. Abraham Lincoln'o Kilubas, 10-tos wardos tures dideli mass mitinga nedėlio, 4 lapkricio, 7 wal. wakare, Oakley saulej, 1144 So. Oakley ave. Bus anglizski ir lietuviški geriausi kalbėtojai. Todel wisus lietuwiui kwieciza kuoskaltingai atsilankyti.

Komitetas.

Padekawone. Chicago, Dr-te Simano Daukanto siunczia szirdingai aciu wisiems lietuwiams, kurie dalywaw apwaiszciojime dienos gimimo garbingo Lietuws istoriko Simano Daukanto, 28 d. spaliu 1900, o labiausiai esame dėkingi draugystėms "D. L. K. Gedimino", "Liuwosybės", "Lietuws Sun" ir "Teisybės Myletoju", kurios stojusios į eiles marszawojančiu rėdę musu paroda skaitlingumu sanariis sawo; teipogi "Daininyku Draugystę D-ro V. Kudirkos", kuri terp prakalbi ir deklamacių, prie pajėgijimo partiejono padalinawo saldisis lie-

tuwizkas daineles ir jomis papuozę musu apwaiszciojima, kalpo ir wi-siems lietuwiams ir lietuwaites, kurie teiksia atsilankyti ant apwaiszciojimo ir balias musu draugystę.

Su guodone, Komitetas Dr-te Sz. D.

Springvalieciai.

Pėtencyoj ir Subatoj, 2 ir 3 lapkricio laikysis Springvalis, Ill. D-ras J. Szilupa ir tures czional prakalbas. Todel wisus lietuwiui ir lietuwaites, wietinies ir isz aplinkiniu miesteliu kwiecizame kuoskaltingai atsilankyti ir pasilauzyti.

Wardan Springvalies lietuwiu Alb. Jokubka.

Pajieszkiojimai.

Pajieszkau Juozapo Kalwaczio, Suwalku gub., Wladyslawo paw., Kalmo Papartinu, gyweno Pittsburg, Pa. Jis patis ar kas kitas teiksia duoti žine ant adresu:

Br. Walwadi, 1112 Woughby ave. Brooklyn, N. Y.

Kur dabar gywena Ignacas Sekutas, kurs gyweno East Chicago, Ind. Jis patis ar kas kitas teiksia duoti žine ant adresu:

"Lieu.uva", 924-33rd st. Chicago, Ill.

Pajieszkau sawo draugo Tamoziaus Balcziono, Kauno gub., Panewio paw., Walszwyduo kaimo. Jis patis ar kas kitas teiksia duoti žine ant adresu:

Stan. Czaluksa, 704 E. Baltimore st. Baltimore, Md.

Pajieszkau Kazio Jesewicziaus ir Liudwiko Petrickio, abu Suwalku gub., Wilkawszko paw., gyweno Waterbury, Conn. Jie patis ar kas kitas teiksia duoti žine ant adresu:

August Gorman, c/o Perkins Danforth, West Secobus, Me.

Pajieszkau K. Zajanckaukiutes. Teiksia atsilaukti prie:

J. Naujokas, 190 Henry st. New York, N. Y. (9-11)

Pajieszkau Juzes Bartkales, Kauno gub., Raseiniu paw., isz kaimo Upinos. Jis patis ar kas kitas teiksia duoti žine ant adresu:

Johs Williusis, Box 245, Coal Centre, Pa.

Pajieszkau sawo broliu, Juozapo ir Aleksandro Balserio, isz kaimo Szukalcio, Raseiniu paw. Teiksia atsilaukti swarbiu reikale ant adresu:

J. Balser, 406 Park St. Pueblo, Color.

Pajieszkau Stanislawo Elerskio ir Weronikos Zogines, abu Kauno gub., Raseiniu paw., kaimo Paderiu. Jie patys ar kas kitas teiksia duoti žine ant adresu:

Petrus Barcis, Box 3, Seatonville, Ill.

Aukos ant kankintiniu

Surinktos A. Bernoto "Ir J. Mockewicziaus, Branford, Conn.

A. Bernotas, \$1.00

M. Palezewiczia, \$1.00

J. Mockewiczia, \$1.00

J. Baciawiczia, \$1.00

J. Twierdjona, \$1.00

W. Rimkus, \$1.00

L. Bobinas, \$1.00

A. Ringis, \$1.00

J. Weresckas, \$1.00

J. Nalkolis, \$1.00

J. Aleksa, \$1.00

J. Zingewiczia, \$1.00

J. Tamulewiczia, \$1.00

M. Kirkickas, \$1.00

Win. Nalkelis, \$1.00

Win. Tamulewiczia, \$1.00

J. Kaszeta, \$1.00

W. Jesukewiczia, \$1.00

J. Griksis, \$1.00

A. Molis, \$1.00

J. Zlogas, \$1.00

Benigna Kwarcizute, \$1.00

P. Kaszelinas, \$1.00

Domicele Jesukewicziena, \$1.00

Juozapas Iwaszkewiczia, \$1.00

B. Jesukewiczia, \$1.00

St. Miglinas, \$1.00

P. Stoczus, \$1.00

Magdalena Nalkeliene, \$1.00

J. Radawiczia, \$1.00

J. Miglinas, \$1.00

J. Dowidas, \$1.00

M. Lapski (tydas), \$1.00

S. Domanski, \$1.00

Olesia Kirkickiene, \$1.00

Antanama Jesukewicziena, \$1.00

J. Jakuczewiczia, \$1.00

J. Jurgelawiczia, \$1.00

Josef Laisch (Austrijokas), \$1.00

Ramasis Raczkaukas, \$1.00

Antanina Bernotiene, \$1.00

Biruta Bernotake, \$1.00

L. Mak (tydas), \$1.00

Wisio labo \$8.30

Jis pageltonawo.

P. Chas Cubr. 337 E. 71st St., New York City, buwo susirgęs kokia tai nepaprasta liga, apie kuria jis setai ka pasakoję: "Liga mano patį isz sugedimo widurių, teip kad asz paskui wisai pradžiau nora walgyti kad ir skaniausius walgius. Į trumpa laika asz wisai sublogau ir pageltonawu teip, kad mabeja jau nė nepasit buwo. Gyduoles jokios negelbejo. Bet kada asz dazinojau apie Trinerio American Ellixir of Bitter Wine ir pradėjau jį wartoti, po iszgerimui dweju bonku asz jaucausiu jau gana gerai, o iszgerus puse tuzino wisiskai paswelkau. Už toki stebuklingas iszgydymas asz nė atsidėkawoti netinau kaip. Ir wisiems welyju ta wyra nandoti. Trinerio American Ellixir of Bitter Wine gausi wisose aptiekose ir pas patį iszdrėbęjos Jos. Triner, 437 W. 18 St., Chicago. Reikia tik saugotis, kad aptiekoriai neibraktu jums neteisias sudaryto po lokiu pat wardu wyno. Kad tas wyras yra pagelbingas, tai parodo tūkstančiai gautumu rekomendacijų.

Uzasizaldyma iszgydyti su wiena diena. Ink "Laxative Bromo Quin Tablets". Gausi kiekwienoje aptiekoje už 25c. Jų upagazyda, sugrąžina pilnius. Ant kiekwieno bonzelo yra parazas E. W. Grov.

MUSŲ ŽEMĖS AUGMENYS.

Pagal Lunkevyčių ir kitus.

(Tasa.)

VIII.

Ne visi vienok augmenys traukia maistą iš žemės. Yra terp jų ir toki netikę, kurie naudojami iš swetimo, kurie priskabina savo šaknelėms prie kokio kito augmenies ir traukia iš jo syvus. Tokius augmenis wadina *parazitais*, teip kaip gyvunus mintančius ant kitų gyvunų wadina parazitais, užtai kad jie minta swetimu maistu, kuris ne jiems buvo sukrautas, bet tiems, kurie sawo šaknimis isztraukia jį iš dirvos. Parazitiniai augmenys, kaip vagiliai, ne atskiria sawo nuo swetimo, bet atima gyvingus syvus nuo wisų augmenų, ant kurių jie anga.

Tokių augmenų mintančių swetimu darbu, swetimu maistu yra daug ant swieto; ypač ne truksta jų šiltesniuose kraštuose, terp jų yra ir gana dideli; yra wienok toki ir musų tėvynėj ir ne wienas lietuwių tokių augmenis yra matęs. Vienas iš tokių mintančių kastaie kitų augmenų wisiems pažįstamas yra *amalas*; jeigu kas jo ne matę augant ant kitų medžių, tai galėjo matyti įkištus į verbas atvežtas ant pardavimo į bažnytkiemius wėrbų nedėlio. Amalas yra widingas kietiems augmenims, auga jis terp šakų popelių, aržuolių, net ant waisinių sodų medžių.



Ant savo ir swetio reikaly, pradeda nykti, ne anga, leidžia mėžai šakų ir lapų, o kaip kada su visu nudžiusta. Tasyk amalas, netekęs sawo maitintojo, isztraukis iš jo wisus syvus, o pats sawo darbu ne mokedamas sawę maityti ir pats nudžiusta dėl nedatekliaus maisto, kurio, nudziuvus medžiui, nėra kam amalui parupinti.

Prie isplatinimo amalų, prie sujieskiojimo jų sekloms wietos labiausiai prisideda tūli pauksčiai, labiausiai gi strazdai. Strazdai mat labai mėgsta amalų wuogas. Prilėgęs wuogų, strazdas perlekia ant obels, aržuolo, arba kitokio medžio. Priejo kojų ir snapo prilimpa daug smulkių seklų ir čielų wuogų. Strazdas, besistengdamas nuo to nereikalingo kojomis ir snapui papuosisu nusiųalyti, gramdo kojas ir snapą į medžio žievę, kiša snapą į tarpą šakų arba po žieve. Snapą nuvalo, bet už tai amalų wuogus ir seklus pasilieka tarpe šakų arba po žieve. Į koki laiką pateksios ant medžio seklos dygsta, diegal isisekeroja ir ant galo pavirsta į krumelius, leidžia šaknis vis giliau į žievę medžio, ant kurio tapo pauksčių pasėtos seklos.

Amalai auga musų tėvynėj, giriose gi jų yra ne mažai, todėl lietuwiui juos pažįsta. Už tai kituose kraštuose, toli nuo musų tėvynės, auga daug žingeidesni už musų amalus parazitiziki augmenys, žingeidžiausias iš tokių augmenų bus, turbūt, teip wadinama *rafflesia*; auga ji karštuose ir drėgnuose kraštuose ant salų Indisko oceano, ypač gi ant salos Samatos. Rafflesia neturi ne virškėties, nė šakų, nė lapų; weisiasi gi ji ant šaknų vynmedžių. Taigi istikro žingeidus turi but augmenis, jeigu jis ne turi nė virškėties, nė šakų, nė lapų? Ką todėl jis turi, jeigu jam truksta to, ką turi veik visi augmenys?

Vietoj to wisko rafflesia turi didelę kwietką, tokio didumo, kaip diktas gurbelis Lietuws moterų wartojamas prie rinkimo bulvių, jas kasant; apart to ji turi dar mažas šakneles, su kurių pagelba prisikabina prie šaknų vynmedžių ir jos traukia syvus iš šaknų teip, kad ant galo numarina augmenį, ant kurio šaknų apsigyvena. Patsai žiedas rafflesijos, jos kwietka teipogi ne panaši į kwietkas kitų žydinčių augmenų: nuo wieno iki kitam kraštui turi pusantro ir daugiau maso; patsai kwapas teipogi ne paprastas—rafflesijos žiedų kwapas yra toks kaip ir kwapas puvančios stervenos.

Šiltesuose kraštuose yra ir daugiau žingeidžių parazitizikių augmenų. Prie tokių priguli tulos rietenos šiltų kraštų, kaip antai Amerikos, kurios apsiriečia apie medžius ir traukia iš jų syvus.

Senias tikėjo, kad ant traukimo maisto augmenims reikalingos wien šakny, o šakos ir lapai tai tik papuošimas, be kokio augmenys gali apsielti, kaip žmogus be brangių drapanų arba awis be wilos wasaros laike. Buwo toki laikai, kada visi tikėjo, jog wiskas, kas tik yra gamtoj gražaus, linksminančio, yra Diewo sutverta ant linksminimo žmogaus swertu ant Diewo pavidalo; tasyk tikėjo, jog medžių žalumas, puikumas kwietkų žiedų yra ne ant ko kito, kaip tik ant linksminimo žmogaus akių; tasyk tikėjo, kad lygiai saulė, žvaigždės, planetos teipogi yra tik ant linksminimo žmogaus naktimis ir dienomis, kad tie dangiški swietai sukinejasi visi apie žmogaus apgyventą, žemę. Dabar visi žino, kad

yra visai atbulai, kad ir patsai žmogus atlieka wien gamtos jam paskirtą uždutę, o žemė pati sukinejasi apie swarbesnį dangišką kūną.

Dabar ir apie augmenis visi turi kitakia nuomone, senosios prisilaiko gal dar koki neapšviesti tamsunai. Dabar visi žino, jog augmenims reikalingos wiskas dalys, wiskas jos atlieka kokią nors uždutę turinčią susirisi-mą su augmenų gyvybe ir augimu; žali lapai teipjau jiems reikalingi kaip ir šakny ir be jų augmenys ne gali gyventi kaip ir be šaknų. Jeigu, paveikslan, mažam medeliui pavarasyj nuskabysite visus lapus, tai jeigu jis turi užtektinai gyvingų pajiegių, wietoj nuskabintų leidžia greitai kitus; jeigu gi ta darysite kelis kartus, ne duosite lapams atlikti jiems paskirto darbo, tai ant galo medelis nudzius teipjau, kaip ir kad jau nupjautumėte šaknis. Ir su šaknimis juk buwo teipjau: jeigu pavarasyj j drėgną žemę, pasodinate žalią, nenudziuvusią gliuosnio šaką, tai ji ne tik sprogs, leidžia lapus, bet ir šaknis; jeigu gi nuskabinsite išleistus ugius su lapais, tai ir silpnų jaunučių šaknelių ne užteks, gliuosnio šaka ne prigis, bet nudzius. Taigi čia aišku, kad augmenims ant palaikymo gyvybės, ant augimo neuženka šaknų, bet teip kaip ir jos reikalingi ir žali lapai, kuriuos augmenys turi ne wien ant pasipuošimo, bet jie atlieka swarbesnį uždutę, palaiko gyvybę augmenų.

Jeigu nuimtumėte nuo apacio lapo plonutę plėvelę ir pažiūrėtumėte per padidinantį stiklą, tai pamatytumėte daugybę mažyčių skyklių ismėtytų po visą plėvelės paviršių. Per tas skyklutes iscina nereikalingas drėgnumas, jeigu jo per virš įtraukę šakny. Sausuose metuose, kada žemėj yra mažai drėgnumo, tos skyklutes beveik su visu užsidaro ir drėgnumas neiseina, kadangi tasyk augmenis ne turi jo per virš. Jeigu žemėj drėgnumo mažai, tai augmenims atseina jį čedyti; tų augmenys ir dar užkraukdami lapuose skyklutes, kurioms drėgnumas gali isieiti, jeigu gi jos užkrautos, tai suprantama, kad drėgnumo iseis daug mažiau negu per atidarytas. Lytinguose laikuose, kada dirvoj yra pakaktinai drėgnumo ir jo čedyti nėra reikalo, kada augmenys pritraukia jo daugiaus negu reikalauja, lapų skyklutes labiausiai isisitiesia, atsidaro visai, kad atliekamas drėgnumas galėtų lengvai isieiti. Čia reikia pridurti, kad drėgnumas iscina iš lapų ne isaisis, bet paverksle nemažomo garo.

Ant isleidimo nereikalingo augmenims drėgnumo nepasibaigia lapų darbas, jie turi dar ir kitokią uždutę. Jeigu lapai būtų paskirti wien ant prashalinimo nereikalingo drėgnumo, tai labai sausuose kraštuose, kur drėgnumo niekada nėra per virš, augmenys visai ne reikalauj lapų, tuom tarpu ir tų kraštų augmenys turi lapus. Taigi tas aiškiai parodo, kad lapai reikalingi atlikimui ir kitokių darbų, nes kitaip gamta ne krautų augmenims nereikalingų dalių, ne naudingos sunkanybės, o jeigu ir krautų, tai su laiku nereikalingos dalys pačios sunyktų, prapultų.

X.

Žinote, kad žmogui, ant palaikymo gyvybės, apart maisto, reikalingas yra oras ir swiesa. Tas reikalingas yra ir augmenims, ir jie be oro ir swiesos ne gali gyvuoti. Jeigu jauną su žaliais lapais augmenį patalpinsite tamsioje rusy, tai lapai pabals, augmenlis eis silpnyn ir ant galo nudzius. Ant to pasibaigs, jeigu augmenį laikysite po stikliniu kliošu, iš po kurio kokių nors budu isztrauksite orą. Rusy augmenėliui ne truksta oras, o po stikliniu kliošu jis turi užtektinai swiesos, bet jis nė wienoj, nė kitoj wietoj ne auga. Taigi aišku, jog ant augimo jam ne užtenka nė wieno oro, nė wienos swiesos, bet reikia abiejų. Žmonės ir visi gyvunai ne gali gyvuoti be oro, kadangi be jo ne būtų kuom kwėpuoti ir jiems atseitų užtrokšti. Jeigu gi ir augmenys reikalauja oro, tai reiktų manyti, jog ir jie kwėpuoja ir ant kwėpavimo reikalauja oro. Teip yra istikro—augmenys kwėpuoja teipjau kaip žmonės ir žvėrys, tuom wien, wienu kitų skiriasi, kad žmonės ir žvėrys kwėpuoja plaučiais, augmenys gi lapais, kad žvėrys ir žmonės prie kwėpavimo sunaudoja ne tas pačias medegas ir ne tas pačias išpučia, kaip nereikalingas: žvėrys ir žmonės išpučia anglerugštį, augmenys gi tą medegą sunaudoja ant augimo, taigi jie išvalo orą nuo wodingų žmoniems ir žvėrimis medegų ir padaro jį tinkančiu kwėpavimui žmonėms, o už tai tie weli išpučia tokias medegas, kurios augmenims reikalingos, o žmonėms ir žvėrimis ne reikalingos. Taigi augmenų lapai atlieka toki jau darbą, koki atlieka pas žmonis plaučiai. Žmonės ir žv

Isz darbo lauko.

¶ **SOUTH CHICAGO.** Dwiejuose departamentuose Illinois Steel Co. dirbtuvių pradėjo vėl dirbti.

¶ **NEW KENSINGTON, PA.** Stato cizia naujas stiklo dirbtuvas, kuriuose nuo ateinančių metų pradedės darbai.

¶ **SANEWICH, ILL.** Cziannyk-szczios Iron & Steel Co. liejiny-czios pradėjo dirbti. Gawo jose darbą 400 darbininkų.

¶ **JOLIET, ILL.** Pagarsino cizia, kad visos dirbtuvės Illinois Steel Co. bus uždarytos. Per tai 2000 darbininkų pasiliks be darbo.

¶ **WATSON, W. VA.** Darbai eina cizia gerai, dirba pilną laiką ir geras kalnakasys isz kitur atkakęs greitai gauna darbą.

¶ **MARTINS FERRY, OH.** Cziannyk-szczios Langhlin Shavel Works dirbtuvės likosi uždarytos ir per tai 300 darbininkų ne teko darbo.

¶ **BIRMINGHAM, ALA.** Darbai sziuom tarpu eina cizia gerai. Ati darė kelias naujas dirbtuvas; atidaro, ir naujas kastynes, darbo todėl yra užtektinai.

¶ **CONNELLSVILLE, PA.** Prie kokso peczių darbai wis eina geryn, pereitą sanwaitę uždėgę cizia 100 naujų peczių; degę isz wiso 14220 peczių.

¶ **YOUNGSTOWN, OH.** Cziannyk-szczios National Tube Co. dirbtuvės, kurios nuo 7 mėnesių stowėjo, pradėjo vėl dirbti ir 400 darbininkų rado jose darbą.

¶ **COLFAX, MICH.** Darbai eina cizia labai gerai. Dirba po 8 walandas ant dienos ir darbą ne sunku gauti. Geras darbininkas uždirba po \$60—70 ant mėnesio.

¶ **PITTSBURG, PA.** Darbai wiose stiklo dirbtuvėse jau prasidėjo ir dirba wiose isz wisių pajiegų; wisi dirbė pirma stiklo dirbtuvėse rado darbą.

¶ **READING, PA.** Reading Iron Co. numażino nuo 6—25% darbininkų užmokesnį. Dearingo kompanija numażino uždarbį dar žymiau, nes nuo 10—50%.

¶ **CHICAGO, ILL.** Darbai pjowinyziose eina prastai, Armouro ir Swifto kompanijos prie kiek wienos progos praszalina nuo darbo baltweidzius darbininkus, o jų wietoj priima negrus.

¶ Sztraikus kietų anglių apskritij Pennsylvanijoje galima laikyti už pabaigtus, 90% kastynių sutiko ant pakėlimo darbininkų užmokesnio ir ant numażinimo parako prekių. Darbininkų wadowas Mitchell paragino darbininkus tų kastynių, kurios priėmė unijos reikalavimus, nuo pamedelio grįžti prie darbo. Kastynės Audenried, Honey, Brock ir Green Mountain, Hazletono distrikte, ne priėmė dar darbininkų reikalavimo kaslink pakėlimo užmokesnio; kastynės tos priguoli Lehigh & Wilkesbarre Coal Co. Milenwilles kastynės ketina pasilikti uždarytas, kadangi jų sawininkai ne sutinka ant pakėlimo užmokesnio. Van Winkle Co., dėl kastynių Coleraine ir Beaver Meadow priėmė padidintą užmokesnio tabelę. Kastynės Calvin Pardee Lattimore, kuriuose dirbo 800 darbininkų, ne bus atidarytos. Daugumos sawininkų kastynių Wyomingo klonyj priėmė naują padidintą užmokesnio tabelę ir jose sztraikai pasibaigė.

¶ **SHARPSVILLE, PA.** Sztraikas darbininkų dirbanczių Shenango tarpinyziose traukiasi toliaus. Kompanija iszwarė darbininkus isz jos pastatytų namų, wietoj sztraikierių priima italijonus, bet tas gali suerzinti sztraikierius ir pagimdyti kruwinas musztynės.

Isz wisur.

¶ Prieszais Alicante, Iszpanijos pakrantėse, paskendo prancuziskas garlaiwys Faidherbe; su juom prigėrė 23 žmonės.

¶ Mieste Tokio, Japonijoje, waziuojant ciecorienei ciecoriskame parke, koksi beprotis metė į jį su strampu, tik ant laimės nepataikė.

¶ Mieste Kayserburg, Alzatiijoje, wienuose namuose užgimė gaisras. Prie to sudegė wisa zei-myna namų sawininko susidedanti isz 9 ypatų.

¶ Prancuziskas randas nusprendė pailginti dar ant wienos sanwaitės parodą; ji bus uždaryta nedelioj, 11 d. lapkriczio. Per paskutinę sanwaitę beturcziai galės wakarais lankyti parodą be jokio užmokesnio.

¶ Paryžiuje, stowinti ant ułyczios policijantai be mažo ne suaresztawo atkakusio ant parodos Belgijos karaliaus, kadangi jis su sawo automobiliu ułyczioms wazi-nėjo greicziaus negu daleista policijos.

¶ Porte Corunna, Iszpanijoje, garlaiwys Llorem užkabino elektrizką dratą ir pagimdė portu nuo karės laiko paskandytas torpedas. Wianas porte stowintis amerikoniszkas laiwas be mažo ne tapo iszardytas.

¶ Warszawa, prie statymo naujos bažnyczios igriuwu lubos. Prie to 8 darbininkai likosi užmuszti, o 5 sunkiai apkulti. Žinoma, kaltė cizia puola ant architekto, kurisai neprižiūrėjo darbo. Be abejonės bus jis sudo nubauistas.

¶ Mieste Caracas, Wenezuelėje, Pietinej Amerikoje, smarkus žemės drebėjimas daug blėdies pridirbo. Nuo jo sugriuwu daug namų, o dar daugiaus tapo pagadytų. 15 žmonių likosi sugriuwuose namuose užmusztų, apkultų gi yra daug.

¶ Mieste Czersk, Wakarinių Prusų prowincijoje, nežinia kas, prisigriebęs ant žydizskų kapinių, sudaužė keliolika paminklų ant kapų pastatytų, atkasė net neseniai palaidotą waiko kūną. Mat yra ant swieto žmonės, kurie ir numirėniam neduoda ramiai ilsėtis.

¶ Indijose ir Chinuose tankiai, negalėdami iszmaityti sziemynų, tėwai parduoda sawo waikus swetimiams. Tokios wietos, kur parduoda waikus yra ir Maskolijoje, po wisią placzią Siberiją: parduoda waikus ne tik cziabuwiai bet ir maskoliai, perka gi juos turtingi prekėjai ir caro urėdninkai, kad turėti sawo wergus, tokius kaip galwijus. Prekės ne brangios—10—50 rubl. Na, ar gi caro wieszpattytę galima prie ciwilizuotų priskaityti?

¶ Isz Indijų pranesza, kad Himalajų kalnuose likosi apsiuusta anglizskos kariaunos dalis susidedanti isz 45 kareiwų. Wisi karaiwiai ir jų oficieras likosi užmuszti.

¶ Waldžios miestuose Strasburg, Muelhausen ir Kolmar, Alzatiijoje, kadangi dabar cizia anglis neiszpaskytais pabrango, nusprendė miesto kasztais jų antayk ant wisos žiemos pripirkti ir pardawinėti neturtingiems gywentojams už tokią jau prekę, kiek anglis miestui kasztuoja, taigi be uždarbio, nors pirktų kas wisi mažoms dalimis.

¶ Pereitos nedelios dieną Oxforde, Anglijoje, pasimirė garsus mokslinczius kalbų žinowas Max Mueller, profesorius Oxfordo universiteto. Terp daugelio kalbų, jis mokėjo ir lietuviszkai, buwo sanariu Tilžės Lietuwiszkos literatizskos draugystės. Max Mueller gimęs mieste Dessau, Wokietijoje, 1823 metuose.

¶ Bamberge, Wokietijoje, kur dabar lankosi amerikoniszkas cirkas Barnumo, užgimė kruwinos musztynės terp gywentojų ir cirko tarnų, kurie be jokio reikalo pradėjo į susi inkusius netoli cirko budos žmonės mėtyti su akmenimis ir kelis žmonis sužeidė. Gywentojai reikalauja, kad waldžios iszwytų su wisu isz miesto amerikoniszką cirką.

¶ Mieste Carthagera, Iszpanijoje, ant parengto mokyklų waikams pasilinksminimo, atsitiko nelaimė. Parengė mat nuo kranto ant jurių augztą platformą. Kada ant jos susirinko waikai, jų tėwai ir giminės, platforma griuwu ir 150 žmonių supuolė į jures. Didesnę dalį jų wienok iszgelbėjo. Isz tirinėjimų pasirodė, jog wisa nelaimė surengė koki nežinomi dar niekszai ar beprocziai, kadangi pasirodė, jog wisi szriubai pritwirtinanti platformą buwo atsukti ir iszinti; užėjus žmonėms, ji neiszlaukė sunkenybės ir nugriuwu į jures drauge su stowincziais žmonėmis.

Už lotyniszkas literas.

Jau dwi žiemi praslinko, jau antras pawasaris iszauszo, o jisai dar wis tebekalėjo už storų murų, už geležinių durių, už apkaustyto langelio. Langelis buwo prawiras, ir jam buwo girdėti kurczias miesto užimas, pypawimai garlaiwų Newoje... Ir atsiminė jisai laiką, kada po mokslo metų parwaziudawo jisai ant wasaros į tėwiszkę. Ir wėlei atsiminė jisai giedrią pawasario dieną, kada jisai sėdėjo pawėsyje po medžiais ant Nykos kranto. Wanduo szokinėjo per akmenaczius ir mirgėjo nuo saulės spindulių. Akimis darėsi bangu, žiurint į blizgantį, marguliuojantį wandenį. Jisai meszkeriojo. Baltoms, tamsioms nugaroms graužės spito pulkais prie slieko. Oras buwo tyragas kaip kristolas, pakwipęs sprogtancziais medžių pumpurais, žolių žiedais. Aplinkui po žaliuojanczią lanką geltonawo snaudalės, ant jų laipiojo gauruotos bitys ir jieszkojo medaus. Medžių szakose be paliowos skambėjo ywairi balsai plunksnuotų giesmininkų. Augztai ore czywyrawo wyturiukai ir linksmino artoja su pawasaringais jaucziais. Nusibodus rankai laikyti meszkerijoti, jisai pasideda meszke-

szale, iszsitiesia augsztininkas ant žolės ir žiuri augsztyna pro medžių szakas į dangaus bedugnę pawersmę ilgą walandą. Paskui atsikelia ir wėlei pasiima meszkerę. Kartais kokia žuwytė nusprusta nuo wasziuko bemetant ir pliumptelia atgal į wandenį. Tuojaus wisos žuwytės dumburėlyje iszsigastą ir sulenda umai į pakriauszį. Jisai wėlei pasideda meszkerę, iszsitiesia ant žolės ir wėl žiuri į dangų. Balti szalwoti debesėliai slenka padangėmis ir bežiurint skysta ir nyksta begalinėje erwoje... Kas cizia stauga suszlameztėjo!... Al tai gandrai skriedžia per medžių wirszuones, nusitwėręs į enapą gabalą spalių. Tartum iszbudintas gandro, jisai atsitiesia ir wėlei ima meszkerę į ranką, wėlei meszkerioja...

— O kodėl tu sėdi pasirėmęs, kodėl ne dirbi?—suszuko storas užweizdo balsas pro nejutoms atwertą durų skylę.

Kalinys kryptelėjo, siekė besanmonės popierėlių ir drebancziais pirsztais pradėjo wėlei tyloms sukti maksztutes popierosams.

Jau dwi žiemi praslinko, jau antras pawasaris iszauszo, o jisai dar wis tebekalėjo už storų murų, už geležinių durių, už apkaustyto langelio.

Kalinys.

Auksas medžiuose.

Senesni "Lietuwos" skaitytojai žino, kad auksas yra ne tik žemėj, bet ir jurių wandenij. Jurių wandens mat tari galybė sutarpinti auksą ir jį palaikyti. Jurių wandenij todėl ant wiso jurių ploto, užimanczio tris syk didesnį ruimą negu sausžemiai, aukso yra gal daugiaus negu žemės widuriuose. Jeigu tokią jau ypatybę tarpinanczią auksą turi ir prėski wandens, ypacz gi po žeminiai, tai ir tokiuose wandenyse turi but jo tulas nuoszimtis, o jeigu teip, tai turi jis buti ir augmenyse, kurie traukia wandenį isz žemės sawo szaknėmis. Žinoma, požeminėse prėsko wandens gyslose auksas gali buti tik ten, kur jis yra žemėj, kur gi jo nėra, tai suprantama, kad wanduo jo nepadirbs. Tirinėjimus ant persitikrinimo ar medžiuose gali but auksas, darė New Yorko mokslinczius, wokietys Langwitz. Jis aplinkinėse aukso kastynių, kur požeminiai wandens teka per aukso gyslas, pakirto kelis medžius, nulupęs žiewę, suskaldė kamienus, skyrium sukworė szakas ir ant geležinės blėtos sudegino skyrium kamienus ir szakas į pelenus. Paėmęs 100 gramų pelenų, kuriuose buwo ir truputis anglių, pradėjo tirinėti, ar juose yra kiek aukso. Isz syk, kol tirinėjo pelenus pweinanczius nuo minksztų medžių, aukso nerado, bet kada sudegino tokiu jau budu ant geležinės blėtos aržuolo ir kitokių kietų medžių kamienus ir szakas, pelenuose užtikto tulų aukso nuoszimtis. Auk-sas wienok ne lygiai buwo isz-dalintas: pelenuose nuo szakny ir kamieno buwo jo mažiaus, nuo szakų gi daugiaus. Wienoje to-noje pelenų nuo szakny ir kamieno Dr-as Langwitz rado tik už 40—140 fenigų aukso; tokioje jau daugumoje pelenų nuo szakų buwo jo už 140—160 fenigų. Juo medis buwo senesnis, juo ilgiaus szaknimis traukė isz žemės wandenį bėgantį per aukso gys-

las, taigi turintį sawyje tulą nuo-
szimti sutirpusio aukso, juo dau-
giaus ir pelenuose buwo to bran-
gaus metaliaus; juo gi medis bu-
wo jaunesnis, juo mažias jo pe-
lenuose buwo aukso. Tas ir su-
prantama, kadangi juo medis
jaunesnis, juo mažias szaknims
įtraukė isz žemės wandens su
auksu, juo mažias jo medyje pa-
siliko; juo-gi medis senesnis, juo
ilgiaus traukė wandeni su auksu,
juo daugias jo medj turėjo
pasilikti.

Taigi ne tik jurių wande-
nyse, bet teipogi prėskuo-
se, plaujanciuose aukso gyslas.
yra sutirpes auksas; upės te-
kancijos per aukso plotus dalj
jo sutarpina ir gabena į jures.
To ne gana, prėski požeminiai
wandens aukso plotų įtraukti
auganczių augmenų szaknims
suteikia auksą augmenims, kurio
ypacz szakose kietų medžių yra
gana žymus nuoszimtis.

Naujos knigos.

Kaip geriausiai laidoti numire-
li. Pieszinys Daktaro L. Weh-
lan. Isz angliszko iszgulde kun.
V. Dembskis. Spaudinta kasztais
Susiwienijimo Lietuviu Laiswa-
maniu. Chicagoj, Ill. Spauda
„Lietuvos“. 1900. 29 puslap.

Yra tai antra knygtė iszleis-
ta „Susiwienijimo Lietuviu Lai-
swamanių“. Telpa czia wisoki
budai laidojimo numirusių teip
dabar wartojami wisokių tautų
kaip ir seniai praėjusiuose lai-
kuose. Kadangi, kaip isz dakta-
rų tirinėjimo pasirodė, nuo pasi-
mirusių nuo wisokių limpanczių
ligų, laidojant kunus į žemę, pla-
tinasi tos ligos terp gywų ir
sweikų, tai autorius rodyja gy-
wiems, kad jie stengtusi permai-
nyti dabartinį budą laidojimo ku-
nų, kad wietoj užkasimo į žemę,
isz kur ligas gimdanczios bakte-
rijos iszeina į pawirsių ir pri-
kimba prie sweikų, platina ligą,
jie degintų numirėlius, nes ug-
nis pawerczia į pelenus ne tik nu-
mirėlio kūną, bet ir wisokias wo-
dingas žmonių sweikatai bakterij-
jas, naikina lygų sėklas. Degi-
nimas numirėlių nėra naujas, jo
prisilaikė isz pradžių ir patė
krikszcionys. Lietuwiai stab-
meldžiai teipogi numirėlius de-
gindawo. Krikszcionybės pla-
tintojai isz pradžių nesikiszo wi-
sai į laidojimo numirėlių reika-
lus, bet priėmę krikszcionybę
stabmeldžiai, laido dawo sawo nu-
mirėlius tokiu budu, kaip ir bu-
wo tada, kada jie buwo stabmel-
džiais, tik paskui kunigija už-
draudė seną laidojimo budą ir
įwedė sawąjį, perimtą nuo žydu.
Dabar gi, nors katalikiszka baž-
nyczia prieszinasi, wisų krasztų
daktarai reikalauja, idant numi-
rėlių kūnai butų deginami, ka-
dangi tik tokiu budu galima už-
stoti kelį besiplatinimui limpan-
czių ligų. Specijaliszki pecziai
deginimui numirėlių kūnų yra
daugelyj wietų Europoj ir Chica-
goj ant Graceland kapinių yra
teipgi peczios, bet czia sudegini-
mas kasztuoja brangias negu
laidojimas į žemę. Kas nori pla-
cziaus susipažinti su motyvais,
kodėl daktarai rodyja deginti nu-
mirėlių kūnus, tegul perskaito
augscziaus paminėtą knigele isz-
leistą Laiswamanių Susiwieniji-
mo; lygiai szalinįkai deginimo,
kaip ir prieszininkai ras czia
daug žingeidžių žinių. Norint su
kuom kowoti, reikia pirma ir
prieszininkų nuomone iszklausyti.
Tik besiremiant ant pamato
audiatur et altera pars, galima
apisaugoti nuo wodingo wisur
wienpusiszkumo.

Altgeld ir Alschuler.

Blogos įtekmės, lydėjusios
pirmąjį, lydi teipgi ir antrąjį.

Reikia neužmiršti, kad Alschu-
ler yra mokintiniu Altgeldo. Ką
padarė Altgeldas, tą pat atliks ir
Alschuler, jeigu bus gubernato-
rium iszrinktas. Tos pat blogos
įtekmės, lydėjusios Altgeldą, at-
silieps teipgi ir laike administraci-
jos Alschuler'io, gal dar baises-
niam pawyzdyje.

Altgeldo administracija po isz-
mintingos ir ekonomiszkos admini-
stracijos gubernatoriaus Fifer'io
paweldėjo arti \$3.000.000 walstij-
jos kasoje. Iszsi baigus keturiems
metams Altgeld'as, apleisdams
sawo urėdą, paliko ant walstijos
skolos \$567.301.10.

Fifer isz wisokių szaltinių lai-
ke keturių metų surinko dėlei
wisokių walstijos iszleidimų
\$16.154.388. Apleidžiant sawo
urėdą walstijos kasoje paliko gry-
no kapitalo arti \$3.000.000, tik-
riausiai-gi \$2.598.244.10.

Altgeld'as isz wisokių szalti-
nių dėl tų paczių reikalų surin-
ko \$19.088.314, ir dar paliko
skolos ant \$567.301.10.

Taksų skalė laike keturių me-
tų Fifer'io administracijos buwo
36.33 ir 31 centų.

Laikė Altgeld'o administraci-
jos taksų skalė pakilo iki 52.55
ir 66 centų.

Drauge su pagrizimu republi-
konų prie walstijos urėdų, sugri-
žo ir ekonomija. Bėgyje guber-
natoriaus Tanner'io administraci-
jos Altgeld'o skolos ne tik tai ta-
po atlygintos, bet walstijos kasoje
wėla atsirado szioke-toks kapita-
las. 1 Liepos 1900m. walstijos
kasoje radosi gryno kapitalo
\$2.105.779.

Taigi ir Altgeld'o užtrauktos
skolos tapo iszmokėtos, ir įkurtas
wėl walstijos kasoje kapitalas, o
podraug ir skalė taksų sumažin-
ta. Altgeld'o taksų skalė 66 cen-
tai sumažinta ant 42 centų, o me-
tai-kiti tolesnės rebublikonų ad-
ministracijos be abejonės sugrą-
žintų metinę taksų skalę wėl ant
senosios rebublikoniszkos skalės
31 centų.

Neužmirszk tai. Altgeldiz-
mas ir Alschulerizmas yra wiens
ir tas pats. Tos paczios įtekmės
pagindys taspat pasekmes—sko-
lą, augsztas taksas, nedateklių ir
wargą.

Altgeldo skandalai.

Surokuota maž-daug suma pi-
nigų iszakwotų ir suwotų nuo
walstijos Illinois per gubernato-
riaus Altgeldo urėdninkus laike
jo keturių metų administracijos,
wien tik isz sekanczių septynių
įrėdinių siekia \$982.078.34 ir da-
linasi sziaip:

Illinois Universitetas.....	\$548.662.29
West parko užveizda.....	318.000.00
Chester pataisos namas.....	50.000.00
Neregijų industrijos namas.....	5.000.00
Genewos namas merginoms.....	8.594.30
Jawų inspekcijos departamentas.....	10.785.00
	\$922.041.59
Wagystos ir nedorybės Peorijoj.....	60.036.75
	\$982.078.34

Trustai.

Sudžia Yates sawo kalboj, lai-
kytoj Monticello, pajudinęs klau-
simą apie trustus, sziaip iszsitarė:
„Daleiskite man porą žodžių isz-
tarti apie weikmę ir taktiką de-
mokratų. Sztai matau ten isz-
kljuotą atsizsazaukimą: „Remem-
ber the trusts!—Atminkite trustus.“
Gerai; mes juos atminsime. At-
minsime žiauriausią, biauriau-
sį ir niekingiausią trustą, koks
tik kada buwo—New Yorko ledo
trustą.

„Atsiminkite trustus“—tai ab-
surdiszkiausias klykawimas, kada
asz koki girdėjau. Wienatini į-
statymai prieszai trustus pareng-
ti tapo tik per rebublikonus.

1890m. Shermano parupintas an-
ti-trustų bilius perėjo per kon-
gresą tik acziu smarkiam perėmi-
mui wyro, kurio wardas yra Wi-
lliam McKinley. Williamas J.
Bryan wos tik dabar tesuprato,
kad trustai yra blogu dalyku, ir
pakėlė riksmą prieszai trustus,
kuomet Williamas McKinley jau
deszimts metų atgal prieszai juos
kowoj.

Deszimts metų atgal, pirm ne-
gu Bryanas galėjo ką nors apie
trustus suprasti, jau McKinley
prieszai juos grumėsi. Ką-gi
Bryanas padarė sekancziuose 1891
metuose? Kada tapo įnesztas an-
ti-trustų bilius į kongresą, kurs
tasyk bewaik isz wienų demokra-
tų susidėjo, o tarp jų ir W. J.
Bryan,—ką kongresas padarė?
Tiesiog tą bilį paliko dėl ap-
apswarstymo sekancziam kongre-
sui, suprasdami, kad sekantis
kongresas turės buti republiko-
niszkas.

Kada 1893 metuose demokra-
tai kontroliawo kiekwieną szaką
nacionaliszkos administracijos, jie
nesirupino nė sulaikyti trustų
ugi, nė juos kontroliuoti. Isz
antros wėl pusės, kada neseniai
republikoniszka partija stengėsi
perleisti per kongresą priedinins
prie konstitucijos įstatymus, ku-
rie suteiktų kongresui galę asz-
triai weikti prieszai trustus ir ne-
daleisti jiems pletėtis, ant pa-
weizdos walstijos New Jersey,
kur susitwėrusios korporacijos
iszplatina sawo weikmę ir ant su-
siedinių walstijų,—tai demokra-
tai stojo apozicijon ir įstatymai
užtwirtinimo neigijol!”

William E. O'Neill.

Republikoniszkas kandidatas į
kongresą isz trečiojo distrikto, su-
sidedanczi isz 1, 2, 5, 6 ir 7
wardų teipogi dwiejų precinkų
ketwirtosios wardos. Rinkimai
bus 6 d. lapkričio.

Official Publication.

Annual Statement of the PENNSYLVANIA FIRE INSURANCE COMPANY of Philadelphia, in the State of Pennsylvania, on the 31st day of December, 1899; made to the Insurance Superintendent of the State of Illinois, pursuant to Law:

CAPITAL.

Amount of capital stock paid up in cash.....\$400.000.00

LEDGER ASSETS.

Book value of real estate own-
ed by the company.....230.667.67
Mortgage loans on real estate.....719.900.00
Loans on collateral security.....169.900.00
Book value of bonds and
stocks.....3.579.797.15
Cash on hand in bank.....163.668.27
Total net ledger assets \$4,813.927.09

NON-LEDGER ASSETS.

Interest due and accrued.....11.363.44
Market value of bonds and
stocks over book value.....85.292.85
Net amount of uncollected
premiums.....268.890.50
Gross assets.....\$5,179.473.88

DEDUCT ASSETS NOT ADMITTED.

Depreciation from book
values of real estate.....\$8.167.67
Special deposits to se-
cure liabilities in Vir-
ginia and Oregon.....80.000.00
Total.....\$88.167.67
Total Admitted Assets \$5,091.306.21

LIABILITIES.

Losses, adjusted and
unpaid.....18.696.47
Losses, in process of
adjustment, or in
suspense.....164.954.85
Losses resisted.....9.563.76
Net amount of unpaid losses \$193.215.08
Total unearned premiums.....1,556.227.30
Amount reclaimed on perpet-
ual policies.....840.018.57
Total liabilities.....\$2,599.400.95
Less liabilities secured by
special deposits in Vir-
ginia and Oregon.....23.742.00
Balance.....\$2,565.718.95

INCOME.

Premiums received during
the year.....\$1,648.619.66
Deposit premiums received
on perpetual risks.....34.412.94
Interest, rents and dividends
received during the year.....228.353.47
Profits from sale or maturity
of ledger assets over book
value.....11.518.75
Amount received from all
other sources.....435.00
Total income.....\$1,923.369.82

EXPENDITURES.

Losses paid during the year \$1,225.528.70
Deposit premiums returned
on perpetual risks.....17.768.15
Dividends paid during the year 100.000.00
Commissions and salaries paid
during the year.....459.465.65
Taxes paid during the year
(including fees etc., of insur-
ance departments).....71.224.65
Loss on as es, or maturity of
ledger assets.....12.972.24
Amount of all other expendi-
tures.....89.790.84
Total expenditures.....\$1,976.750.23

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during
the year in Illinois.....\$8,286.583.00
Total premiums received
during the year in Ill.....\$92,497.66
Total losses incurred dur-
ing the year in Illinois.....\$58,804.05
Total amount of out-
standing risks.....\$371,880.866.00
R. DALE BENSON PRES.
W. GARDNER CROWELL Sec'y
Subscribed and sworn to before me
this 15th day of January, 1900.
GEO W. HUNT,
Commissioner.

Official Publication.

Annual Statement of the PACIFIC FIRE INSURANCE COMPANY of New York, in the State of New York, on the 31st day of December, 1899; made to the Insurance Superintendent of the State of Illinois, pursuant to Law:

CAPITAL.

Amount of capital stock paid up in cash.....\$200.000.00

LEDGER ASSETS.

Book value of real estate own-
ed by the company.....9.015.50
Mortgage loans on real estate.....232.350.00
Book value of bonds and stock 417.000.90
Cash on hand in bank.....13.328.87
Total.....\$676.694.37
Deduct agents' credit balances,
borrowed money, and all
other ledger liabilities.....32.500.00
Total net ledger assets \$644.194.37

NON-LEDGER ASSETS.

Interest and rents accrued.....3.227.09
Market value of bonds and
stocks over book value.....71.505.00
Net amount of uncollected
premiums.....63.317.62
Gross assets.....\$782.344.08

DEDUCT ASSETS NOT ADMITTED.

Special deposits to secure
liabilities in Georgia.....33.500.00
Total Admitted Assets \$748.744.08

LIABILITIES.

Losses, adjusted and
unpaid.....\$37,681.87
Losses, in process of
adjustment, or in
suspense.....49,050.61
Losses resisted.....4,083.33
Total amount of
claims for losses \$90,815.81
Deduct re-insurance
due or accrued.....22,553.64
Net amount of unpaid losses.....\$68,263.17
Total unearned premiums.....330.061.66
Due for commissions and
brokerage, salaries, rents,
interests, bills, etc.....10,866.66
Return and re-insurance
premiums.....11,026.31
Total liabilities.....\$430,217.80
Less liabilities secured by
special deposits in Georgia 8,300.98
Balance.....\$411,916.82

INCOME.

Premiums received during
the year.....400,187.89
Interest, rents and dividends
received during the year.....27,383.96
Profits from sale or maturity of
ledger assets over book value 492.50
Total income.....\$428,064.35

EXPENDITURES.

Losses paid during the year.....276,278.81
Dividends paid during the year 20,000.08
Commissions and salaries paid
during the year.....135,625.83
Rents paid during the year.....2,518.75
Taxes paid during the year
(including fees etc., of insur-
ance departments).....13,850.27
Legal advertising profit
and loss etc.....31.63
Amount of all other expendi-
tures.....9,447.39
Total expenditures \$483,002.68

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during
the year in Illinois.....\$3,222.494.00
Total premiums received
during the year in Ill.....\$37,518.11
Total losses incurred dur-
ing the year in Illinois.....\$31,536.08
Total amount of outstand-
ing risks.....\$67,900.249.00
FRANK J. STINSON, PRES.
GEO JEREMIAH, Sec'y
Subscribed and sworn to before me
this 30th day of January, 1900.
GEO R. BRUNSON,
Notary Public.

“Vienybe Lietuvniku”

iszaina kas seređa jau 14-tas
metas, Plymouth, Pa., ir pra-
nesza svarbiausės ir teisin-
giausės žinės isz Lietuvos ir
visos pasaulės, talpina pui-
kias apysakas bei kitus nau-
dingus apsiszwietimui rasztus.
“Vienybe” ant metų kasz-
tuoja \$2.00 o ant pusės \$1.
Pinigai turi but apmokami
isz kalpo. Laiszkus ir pinj-
gus reikia siusti ant tokio
adreso:

J. J. PAUKSZTIS,
Plymouth, Pa.